

Odsjek za kroatistiku Filozofskog fakulteta u Rijeci

RIJEČKI FILOLOŠKI DANI
RIJEKA PHILOLOGICAL DAYS

Deseti znanstveni skup s međunarodnim sudjelovanjem
Tenth scientific conference with international participation

Knjižica sažetaka
Book of abstracts

Filozofski fakultet u Rijeci
od 27. do 29. studenog 2014.

Izdavač / Publisher

Filozofski fakultet u Rijeci / Faculty of arts and sciences Rijeka

Urednica / Editor

Estela Banov

Lektura sažetaka na hrvatskom jeziku / Proofreading summaries in Croatian

Kristian Novak

Lektura i prijevod dijela sažetaka na engleskom jeziku /

Proofreading and translation section summaries in English

Anita Memišević

Organizacijski odbor – uredništvo / Organizational and editorial board

Lada Badurina

Estela Banov (predsjednica)

Danijela Marot Kiš

Aleksandar Mijatović

Ines Srdoč-Konestra

Diana Stolac

Silvana Vranić

Izdavanje knjižice sažetaka desetih Riječkih filoloških dana poduprli su /

Publishing of the Book of abstracts of Tenth Rijeka philological days is supported by

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta RH

Ministry of science, education and sports of the Republic of Croatia

Zaklada sveučilišta u Rijeci

University of Rijeka Foundation

Tisak / Printing office

Tiskara Zambelli Rijeka

Rijeka, 2014.

ISBN 978-953-7975-15-9

Deseti znanstveni skup s međunarodnim sudjelovanjem

KAZALO / CONTENTS

Uvodna riječ	12
Introduction	13
Gabi Abramac	14
Odnos jidiša i hebrejskog u haskali, hasidizmu i cionizmu Relationship between Yiddish and Hebrew in Haskalah, Hassidism and Zionism	
Miroslav Artić	15
Književnosti Bosne i Hercegovine u kontekstu vernakularnih vrijednosti Literatures of Bosnia and Herzegovina in the context of vernacular values	
Lada Badurina i Nikolina Palašić	16
Tekst protiv teksta: O argumentaciji u polemičkom diskursu Text vs. Text: On argumentation in polemic discourse	
Estela Banov	17
Ferićeve <i>Basne</i> – Između poetika klasicizma i predromantizma Ferić's Fables – Between the Poetics of Classicism and Early Romantic Era	
Boris Beck	18
Relacija lika istražitelja i logičke utemeljenosti njegove/njene detekcije The relationship between the investigator character and the logical foundation of his/her detection	
Luka Bekavac.....	19
Teorijske fikcije: filozofija i popularni žanrovi Theoretical fictions: philosophy and popular genres	
Aleksandra Borowiec.....	20
Hrvatska ranonovovjekovna književnost i „kultura plača“ Croatian early-modern literature and the “culture of tears”	
Mirjana Borucinsky i Sandra Tominac Coslovich	21
Sintaksa skupine: Relacije među jezičnim jedinicama unutar imenske skupine Relations between linguistic units within a nominal group	
Rafaela Božić i Tonči Cvrle.....	22
Distopija – književni žanr u mutaciji Dystopia – a literary genre in mutation	

Dubravka Brunčić.....	23
Nacija i politika u romanu Mare Švel-Gamiršek <i>Hrast</i> Nation and politics in Mara Švel-Gamiršek's novel <i>The Oak</i> [Hrast]	
Lidija Cvikić i Katarina Aladrović Slovaček.....	24
Što je opisno u opisima? (Uporaba pridjeva u opisivačkim tekstovima govornika hrvatskoga jezika mlađe školske dobi) What is descriptive in description? (Usage of adjectives in descriptive texts written by Croatian native speakers of early school age)	
Maja Cvjetković	25
Glas „drugoga” u romanu <i>Gospodin Foe</i> J. M. Coetzee The Voice of the “Other” in the Novel “Foe” by J. M. Coetzee	
Maciej Czerwiński	26
Hrvatski standardni jezik. Semiotička perspektiva The Standard Croatian Language – A Semiotic Perspective	
Vesna Deželjin.....	27
Zapažanja o nekim tekstualnim konektorima i organizacija diskursa u hrvatskom i talijanskom jeziku Notes on some text connectors and discourse organization in Croatian and Italian	
Branka Drljača Margić i Anamarija Mrakovčić	28
„Njemački se često više cijeni jer gotovo svi govore engleski”: Stavovi studenata njemačkoga prema engleskome i njemačkome jeziku “German is often more appreciated because almost everybody speaks English”: Attitudes of university students of German towards English and German	
Dejan Durić	29
<i>Unterstadt</i> Ivane Šojat-Kuči kao roman pamćenja Ivana Šojat Kuči's <i>Unterstadt</i> – a novel of remembrance	
Zdenka Đerđ.....	30
Lutkarski igrokaz kao paradigma folklorne komunikacije Puppet play as a paradigm of folklore communication	
Ružica Filipović	31
Šimićeve likovne kritike Šimić's Art Criticism	

Fabrizio Fioretti	32
Pirandello između biografije, povijesti i prepisivanja: slučaj romana <i>I vecchi e i giovani</i>	
Pirandello, between biography, history and copying: the case of the novel <i>I vecchi e i giovani</i>	
Andela Frančić i Bernardina Petrović	34
Jezik <i>Sibile</i>	
The Language of <i>Sibila</i>	
Igor Gajin	35
Proza pisana hladnom tehnologijom kamere i mikrofona	
Prose written with the cold technology of camera and microphone	
Tamara Gazdić-Alerić, Dunja Vranešević i Ema Bakran	36
Analiza diskursa: Govor šutnje – izazovi i zagonetke elipse	
Discourse Analysis: Silence Speaks – the Challenge and Enigma that is Ellipsis	
Kristina Giacometti	37
Životinjski likovi u visokoj fantastici: <i>Kronike iz Narnije</i>	
C. S. Lewisa iz perspektive književne animalistike	
Animal characters in high fantasy: <i>The Chronicles of Narnia</i> by C. S. Lewis from the perspective of literary animal studies	
Sanja Grakalić Plenković	38
(Auto)biografije Hrvatske mlade lirike	
(Auto)biographies by <i>Croatian Young Lyrics [Hrvatska mlada lirika]</i>	
Irena Grubica	39
Glasina i trač u književnosti i svakodnevnom životu: James Joyce, <i>Uliks</i>	
Rumour and Gossip in Literature and Everyday Life: James Joyce <i>Ulysses</i>	
Sanja Holjevac	41
Prilog istraživanju hrvatskoga jezika u bogoslužju prije II. vatikanskoga koncila: rukopisni latinični misni priručnik iz zbirke rukopisa Pomorskoga i povijesnoga muzeja Hrvatskoga primorja u Rijeci	
A contribution to the study of the Croatian language in liturgy before the Second Vatican Council: A Latin script prayer-book from the manuscript collection of the Maritime and History Museum of the Croatian Littoral in Rijeka	

Cecilija Jurčić Katunar	43
Suodnos semantičke i pragmatičke motivacije metafore – primjer analize autentična dijaloga liječnik-pacijent Correlation between the semantic and the pragmatic motivation for metaphor – an analysis of an authentic doctor-patient interaction	
Ana Kodrić i Ana Vraneša	45
Sintaksa padeža u standardnome hrvatskom jeziku iz perspektive izvornih i neizvornih govornika Case syntax in the standard Croatian language from the perspectives of native and non-native speakers	
Emilija Kovač	46
Interdiskurzivne relacije u postratnoj hrvatskoj književnosti Interdiscursive relations in post-war Croatian literature	
Ivana Krtinić	47
Tema matrimonijalnih odnosa u komediografiji ranoga novog vijeka. Prilog rekonstrukciji položaja žene u 17. stoljeću The topic of matrimonial relations in early modern comedy writing. A contribution to the reconstruction of the position of the woman in the 17 th century	
Barbara Kunzmann-Müller	49
Relacije među jezičnim kategorijama (primjer kategorija broja i roda) Relations between linguistic categories (number and gender)	
Persida Lazarević Di Giacomo	50
De antiquitate Croatorum: relacije između književnosti, povijesti i numizmatike (XVIII. – XX. st.) De antiquitate Croatorum: relations between literature, history and numismatics (18 th – 20 th century)	
Marinko Lazzarich	51
Morovicheva pisma prognanoj Riječanki Morovich's letters to a woman exiled from Rijeka	
Tin Lemac	52
Prilog strukturnom definiranju graničnog prostora poetskog teksta i metateksta A contribution to the structural definition of the borderline area between the poetic text and metatext	

Miranda Levanat Peričić	53
Relacije posthumanizma i spekulativne fikcije iz očišta teorije čudovišta The relation between posthumanism and speculative fiction from the viewpoint of monster theory	
Mijo Lončarić.....	55
Hrvatski jezik među slavenskim jezicima po građi <i>Općeslavenskoga</i> <i>lingvističkog atlasa</i> The Croatian language and linguistic geography	
Maslina Ljubičić, Marko Tadić i Ivana Lalli Pačelat.....	56
Hrvatske glagolske imenice i njihove istovrijednice u talijanskome jeziku – korpusna analiza Croatian verbal nouns and their equivalents in the Italian language – a corpus analysis	
Berislav Majhut	58
Trebamo li nam nova povijest hrvatske dječje književnosti Do we need a new history of Croatian children's literature?	
Danijela Marot Kiš	59
Metafora između jezičnog i slikovnog sustava reprezentacije Metaphor between the linguistic and image representation systems	
Mihaela Matešić	60
O strategijama uljudnosti u akademskome diskursu On politeness strategies in academic discourse	
Anita Memišević.....	61
Engleski glagoli koji izriču put u uporabi hrvatskih studenata Croatian students and English path verbs	
Vesna Mikolič.....	62
Sodobni pristupi k turističnoj terminologiji – opisovalni i korpusni pristop A contemporary approach to tourism terminology – descriptive and corpus approaches	
Eliana Moscarda Mirković.....	63
Interkulturalna i transkulturalna dimenzija tršćanske književnosti – primjer Cergolyja The intercultural and the transcultural dimension of Triestine literature – the case of Cergoly	

Vesna Muhvić-Dimanovski i Anita Skelin Horvat.....	64
Nova značenja starih riječi – problemi leksikografske obrade	
New meanings of old words – problems of lexicographic analysis	
Marija Musa.....	65
Leksičke značajke tekstova službenih listova u BiH od 1990. do 2005.	
Lexical features of texts in the official gazettes in Bosnia and Herzegovina from 1990 to 2005	
Šimun Musa i Mirela Šivanaušić.....	66
A. B. Šimić o likovnosti avangarde	
A. B. Šimić on the visual elements in the avant-garde	
Sylwia Nowak-Bajcar.....	67
Kulturološko-političke dimenzije Andrićeva susreta s Krakovom	
1914. godine. Pokušaj rekonstrukcije	
Cultural-political aspects of Andrić's Krakow experience 1914.	
An attempt at a reconstruction	
Mirela Omerović.....	68
Relacije između prijedloga i padežnih kategorija (na primjerima	
prijedložnog instrumentala)	
Relations between prepositions and case categories (on the example	
of prepositional instrumentala)	
Ismail Palić.....	69
O modalnim i pojačajnim pridjevima	
On modal and intensifying adjectives	
Martina Perić.....	70
Autobiografski narativi – o prelaženju granica između stvarnosti i fikcije	
Autobiographical narratives – crossing the fine line between reality and	
fiction	
Ivana Petešić.....	71
Odnos hrvatskokrcvenoslavenskih i čakavskih jezičnih elemenata u	
glagoljskom <i>Priručniku za svećenike</i> iz 15. stoljeća	
Relations between the Croatian Old Church Slavonic and Čakavian	
language elements in the 15th century Glagolitic text <i>Priručnik</i>	
<i>za svećenike</i>	
Neda Pintarić i Eva Tibenska.....	72
Zajednički slavenski korijeni u nazivima ptica	
The roots of lexemes naming birds	

Aleksandra Popin	73
„Slikareve su oči izvori, ne samo ogledala” “The eyes of a painter are sources, not just mirrors”	
Emilian Pralat	74
Korespondencija Poljaka i Josipa Eugena Tomića u svjetlu korespondencije iz fonda NSK u Zagrebu Correspondence between Poles and Josip Eugen Tomić	
Ivo Pranjković	76
Relacijske riječi Relational words	
Jakov Sabljčić	77
Odnos teksta i slike u narativnoj poemi <i>Jamerika: trip</i> Maše Kolanović The relation between word and image in the narrative poem <i>Jamerika: trip</i> by Maša Kolanović	
Dubravka Sesar	78
Slavistika i kroatistika ili „Koliko se međusobno poznajemo?” Slavic and Croatian studies or “How well do we know each other?”	
Josip Silić	80
Radnje glagolā u hrvatskome jeziku Verb actions in Croatian	
Ljudmil Spasov, Elizabeta Ralповska i Milica Petruševska	81
Usporedba pravopisnih i slovopisnih rješenja hrvatske i makedonske jezične prakse u drugoj polovici 19. i prvoj polovici 20. stoljeća: morfo(fono)loško naspram fonetskoga/fonološkoga pisanja A comparison of orthographic and graphic solutions in the Croatian and Macedonian language practice in the late 19 th and early 20 th century: Morpho(phono)logical versus phonetic/phonological orthography	
Diana Stolac	82
Reklamne strategije – nekada i sada Advertising strategies – then and now	
Darja Šupljika	83
Morfolgija imenica u rukopisnoj gramatici Šime Starčevića Noun morphology in Šime Starčević’s grammar in manuscript	
Ante Topčić	84
Gradnja, ribarenje i pisanje Petra Hektorovića Building, fishing and writing of Petar Hektorović	

Branko Tošović	85
Korelacional Correlational	
Marija Turk.....	86
Međujezični dodiri i utjecaji: stranojezični elementi u leksiku hrvatskoga jezika Language contact and influence: foreign linguistic elements in the Croatian lexicon	
Tina Varga Oswald	88
Odnos suvremene književnosti i stvarnosti u dvije pripovijetke <i>Ista priča</i> Imrea Kertésza i Pétera Esterházyja The relationship between the contemporary literature and reality in two short stories <i>Jegyzokönyv, Életésirodalom</i> (The Same Story) by Imre Kertész and Péter Esterházy	
Maja Verdonik	89
Glazba u dječjoj književnosti Višnje Stahuljak Music in Višnja Stahuljak's children's literature	
Ester Vidović i Emilija Reljac Fajs.....	90
Filološke šetnje Rijekom Philological walks around Rijeka	
Jasna Vince	91
Vremenski padežni i prijedložni izrazi u hrvatskom crkvenoslavenskom jeziku Temporal nominal phrases and prepositional phrases in Croatian Church Slavonic	
Jelena Vlašić Duić	92
Standardni govor u <i>Godišnjim dobima</i> Petra Krelje Standard speech in Petar Krelja's <i>Seasons</i>	
Silvana Vranić	93
Morfologija pridjeva primorskoga poddijalekta ekavskoga čakavskoga dijalekta na primjeru govora Kostrene Morphology of adjectives in the northern Croatian Adriatic subdialect of the Ekavian Čakavian dialect: The example of the idiom of Kostrena	
Petar Vuković	95
Autonomija standardnoga jezika Autonomy of the standard language	

Antonija Zaradija Kiš.....	96
Animalistička književna poveznica: od predaje do <i>Bestijarija</i> i <i>Cvijeta kreposti</i>	
The animalistic literary connection: from legend to <i>The Bestiary</i> and <i>The Flower of Virtue</i>	
Sanja Zubčić	97
Jezična koncepcija prve blagajničke knjige samostana franjevaca trećoredaca glagoljaša u Martinšćici (1578. – 1618.)	
The linguistic concept of the first Glagolitic cash book from the Monastery of the Third Order Regular of St. Francis in Martinšćica (1578 – 1618)	
Irena Živoder	99
Autopredodžbe u lirskom stvaralaštvu pjesnikinje Ane Bešenić	
Auto-images in the lyrical opus of Ana Bešenić	

UVODNA RIJEČ

Poštovane kolegice i kolege, dobrodošli na desete po redu *Riječke filološke dane!*

Riječki filološki dani znanstveni su skup koji već dva desetljeća okuplja vrzne filologe iz Hrvatske i inozemstva. Ovo bijenalno okupljanje znanstvenika od 1994. godine organizira Odsjek za kroatistiku Filozofskoga fakulteta u Rijeci.

Ove se godine većina radova prijavljenih za *Riječke filološke dane* okupila oko dviju široko postavljenih središnjih tema znanstvenoga skupa: relacije u jeziku te relacije u književnosti. U ovoj knjižici sažetaka predstavljena su 72 znanstvena izlaganja, koja potpisuju 92 znanstvenika iz Hrvatske, Austrije, Bosne i Hercegovine, Italije, Makedonije, Njemačke, Poljske, Slovenije i Srbije.

Plenarna će predavanja održati istaknuti znanstvenici iz zemlje i inozemstva koji svojim radovima proširuju znanstvene spoznaje u područjima raznih filoloških disciplina, i to u širem kontekstu srodnih društvenih i humanističkih znanosti: prof. dr. sc. Marija Turk s Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, prof. dr. sc. Dubravka Sesar s Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, prof. dr. sc. Maciej Czerwiński s Jagelonskog sveučilišta u Krakovu te prof. dr. sc. Antonija Zaradija Kiš s Instituta za etnologiju i folkloristiku Sveučilišta u Zagrebu.

Uz znanstveni dio programa za sudionike smo skupa pripremili i stručnu ekskurziju – ove godine u Mošćenice.

Iznimno nam je drago što ćete svojim sudjelovanjem uveličati ovogodišnje *Riječke filološke dane* te Vam želimo uspješan radni dio skupa i ugodan boravak u gradu Rijeci.

Organizacijski odbor *Riječkih filoloških dana 10*

INTRODUCTION

Dear colleagues, welcome to the tenth Rijeka Philological Days!

Rijeka Philological Days is a scientific conference that has been bringing together philologists from Croatia and abroad for two decades. This biannual gathering of scientists has been organized by the Department of Croatian Language and Literature since 1994.

This year the majority of the papers to be presented at the Rijeka Philological Days converge around two very broadly specified central topics: relations in language and relations in literature. In this book of abstracts, 72 scientific papers, presented by 92 scientists from Croatia, Austria, Bosnia and Herzegovina, Italy, Macedonia, Germany, Poland and Serbia, are presented.

Plenary lectures are going to be given by notable scientists from the country and abroad, who in their papers expand scientific knowledge belonging to various philological disciplines. They will present their findings in the wider context of complementary social sciences and humanities: prof. dr. sc. Marija Turk from the Faculty of Social Sciences and Humanities in Rijeka, prof. dr. sc. Dubravka Sesar from the Faculty of Social Sciences and Humanities in Zagreb, prof. dr. sc. Maciej Czerwiński from the Jagiellonian University in Krakow, and prof. dr. sc. Antonija Zaradija Kiš from the Institute for Ethnology and Folkloristics of the University of Zagreb.

Besides the scientific part of the program, we have also prepared an excursion – this year to the town of Mošćenice.

We are extremely pleased that you will contribute to the success of this year's Rijeka Philological Days by your participation, and we wish you a successful working part of the congress and a pleasant stay in Rijeka.

Organizational committee of the *Rijeka Philological Days*

Gabi Abramac

ODNOS JIDIŠA I HEBREJSKOG U HASKALI, HASIDIZMU I CIONIZMU

Aškanski Židovi tradicionalno su rabili jidiš kao svoj razgovorni jezik, biblijski hebrejski i aramejski kao jezik svetih knjiga i školstva te jezik iz okruženja za komunikaciju s vanjskim svijetom. Između 1770. i 1880. godine javlja se haskala, odnosno židovsko prosvjetiteljstvo. Berlinska haskala se u početku koristila hebrejskim za širenje svojih ideja, no kako se pokret širio prema istoku, jidiš je postajao pravi suparnik hebrejskome jer su se istočnoeuropski Židovi služili jidišem kako svojim vernakularom. Osim toga, bili su manje obrazovani pa su i slabije znali hebrejski. Hebrejski je dobio novu ideološku funkciju u drugoj polovici 19., djelovanjem cionističkog pokreta. Eliezer Ben Yehuda, pokretač oživljavanja hebrejskog kao govornog jezika, povezuje ideju oživljavanja jezika s pokretom povratka u židovsku pradomovinu. Cionistički pokret pokušao je suzbiti korištenje jidiša. Hasidski pokret pojavljuje se u 18. stoljeću u Istočnoj Europi i naglasak stavlja na novi oblik štovanja i jedinstvenu organizaciju zajednice. U hasidizmu jidiš zadobiva status drugog svetog jezika Židova. Terenska istraživanja provedena u hasidskim zajednicama u New Yorku 2012. i 2013. godine pokazuju kontinuitet anticionizma u hasidizmu, odbijanje modernog hebrejskog i zadržavanje jidiša kao svetog jezika i svakodnevnog jezika.

RELATIONSHIP BETWEEN YIDDISH AND HEBREW IN HASKALAH, HASSIDISM AND ZIONISM

Ashkenazi Jews have traditionally used Yiddish as their daily spoken language, Biblical Hebrew and Aramaic as language for the holy texts and schooling, and a co-territorial language to communicate with the outside world. Haskalah, the Jewish Enlightenment, appeared between 1770 and 1880. Initially, Berlin Haskalah used Hebrew to spread its ideas, but since the movement was spreading towards the East, Yiddish became a real opponent to Hebrew because Eastern European Jews used Yiddish as their vernacular and they were also less educated, which meant they did not know Hebrew that well. Hebrew gained a new ideological function in the second half of the 19th century during the Zionist movement. Eliezer Ben Yehuda, who initiated the process of Hebrew revival, connected the idea of language revival to the idea of return to the Jewish homeland. The Zionist movement tried to prevent the use of Yiddish. The Hassidic movement originated in the 18th century in Eastern Europe and emphasized a new form of religious practice, as well as a unique organization of the community. In Hassidism Yiddish gained the status of the second sacred Jewish language. Field studies conducted in Hassidic communities in New York in 2012 and 2013 show the continuity of anti-Zionism in Hassidism, rejection of Modern Hebrew and maintenance of Yiddish both as a holy language and everyday language.

Miroslav Artić**KNJIŽEVNOSTI BOSNE I HERCEGOVINE U KONTEKSTU
VERNAKULARNIH VRIJEDNOSTI**

U kontekstu vernakularnog razumijevanja vrijednosti nužno je poći od iskustva političke zajednice i društveno-povijesnog konteksta. Vernakularne su one vrijednosti koje se u tekstu mogu prepoznati pod vidom ukorijenjenosti i boravišta određene zajednice. (Ivan Illich 2013). Ključno je pitanje, prema tome, što akteri proživljavaju unutar nje i kako komuniciraju, na kojim se razinama približavaju a na kojima se međusobno udaljavaju. Čak i onaj tekst koji je nastao s namjerom da zatvara, koji je upućen jednoj ciljanoj grupi i samo jednom specifičnom iskustvu, koji od razlikovanja i razdvajanja živi, dakle monološki tekst koji umišlja da je sam sebi dovoljan, također može postati sastavnicom interkulture suradnje koja se na vernakularne vrijednosti oslanja.

U tom se kontekstu želi istražiti koliko je aktualna jezična bliskost u književnim tekstovima te prenose li oni čitateljima u Hrvatskoj, Srbiji, Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori takvu vernakularnu razinu razumijevanja.

**LITERATURES OF BOSNIA AND HERZEGOVINA IN THE CONTEXT OF
VERNACULAR VALUES**

In the context of a vernacular understanding of values, it is necessary to start from the experience of political community and socio-historical context. Values that can be identified in a text as deeply rooted and characteristic of the place of residence of a particular community are considered to be vernacular (Ivan Illich 2013). Thus, the crucial questions are: What do the characters experience within it and how do they communicate? On which levels are they connecting and on which are they drifting apart? Even a text created with the aim of confining, which is directed towards a single group and aimed at a particular experience, which owes its existence to differentiating and separating, that is, a monologic text that sees itself as self-sufficient, can become a part of intercultural cooperation which relies on vernacular values.

In this context, we wish to investigate the extent to which the current linguistic closeness is present in literary texts and whether it conveys such a vernacular level of understanding to the readers in Croatia, Serbia, Bosnia and Herzegovina and Montenegro.

Lada Badurina i Nikolina Palašić

TEKST PROTIV TEKSTA: O ARGUMENTACIJI U POLEMIČKOM DISKURSU

Polemičkom se diskursu pristupa kao osobitu diskursnom tipu u kojemu se u (sučeljenim) relacijama nalaze govornik i sugovornik, njihova stajališta o predmetu spora te napose tekstovi koje oni kao sudionici polemike ispisuju i njima kreiraju tzv. polemički dijalog. U središtu su naše pozornosti polemike u znanstvenom (akademskom) diskursu. Zanimat će nas argumentacijske strategije i argumentacijski postupci kojima sučeljene strane nastoje širu (akademsku) javnost uvjeriti u ispravnost i prihvatljivost svojih gledišta. Na primjerima se tekstova konkretnih polemika razmatra kako se u argumentacijskim postupcima mire naizgled suprotstavljeni zahtjevi: s jedne strane zahtjev za znanstvenom fundiranošću argumenata, s druge pak zahtjev za jednostavnošću i efektnošću dokaza kojima se želi pridobiti pozornost i naklonost šire (ne nužno samo akademske) zajednice.

TEXT VS. TEXT: ON ARGUMENTATION IN POLEMIC DISCOURSE

In this paper polemic discourse is treated as a special type of discourse in which the interlocutors, their attitudes towards the cause of dispute, and, especially, the texts that they as participants in a polemic debate write, and thus create the so called polemic dialogue, are confronted. We focus on polemics in the scientific (academic) discourse. Emphasis is placed on the argumentation strategies and procedures employed by the confronted parties with the aim of convincing the wider (academic) public that their viewpoints are the ones that are correct and acceptable. Our research is based on texts of actual polemics and we analyse the ways in which the seemingly irreconcilable demands – on the one hand, the demand that the arguments be scientifically well founded, and on the other, the demand that the evidence used to attract the attention of and gain favour with the wider (not necessarily only academic) community be simple and effective – are reconciled through various argumentation procedures.

Estela Banov**FERIĆEVE BASNE – IZMEĐU POETIKA KLASICIZMA I
PREDROMANTIZMA**

Krajem 18. stoljeća u književnim se tekstovima Dubrovčanina Đure Ferića Gvozdenice (1739 – 1820) pojavljuje specifična mješavina književnih vrsta. Njegova knjiga pod naslovom *Fabulae ab Illyricis adagijs desumptae* sadrži priče koje povezuju utilitarni aspekt dvaju različitih oblika – klasične basne i tradicionalnih usmenih poslovice. Ferić je bio bilingvalni pisac i njegovi su radovi pisani na latinskom i na hrvatskom narječju kojim se govorilo u okolici Dubrovnika. Zapisivao je i sabirao izreke u Dubrovniku. Njegova zbirka *Basni* tiskana 1794. godine bila je jedinstveni primjer tumačenja značenja pučkih usmenih izreka u pripovjednim tekstovima koje je Ferić oblikovao po uzoru na klasične antičke pisce.

Ferićev objavljeni rad rezultat je povijesnog dodira folklornih tradicija s njegovom klasičnom naobrazbom tipičnom za rano novovjekovlje. Tako su njegove *Basne* najavile predromantične tendencije kod pisaca starog Dubrovnika, ali i u širem kroatističkom i slavističkom kontekstu.

**FERIĆ'S FABLES – BETWEEN THE POETICS OF CLASSICISM AND
EARLY ROMANTIC ERA**

A particular mixture of genres appears in literary texts of Đuro Ferić Gvozdenica (1739 – 1820) from Dubrovnik at the end of the 18th century. His book titled *Fabulae ab Illyricis ad agiis desumptae* contains stories which bring together the utilitarian aspect of two different forms – ancient fables and traditional oral proverbs. Ferić was a bilingual author, and his texts were written in New Latin and the Croatian idiom spoken around Dubrovnik. He also recorded and collected sayings in Dubrovnik. His collection of *Fables*, printed in 1794, was a unique example of the explanation of traditional proverbial meaning in narrative texts that Ferić wrote in the manner of ancient authors.

Ferić's published work was the result of the historical contact between folklore traditions and his classical education, typical of the early modern period. Thus, his *Fables* announced the pre-romantic tendencies in the works by authors from Dubrovnik, but also in the wider Croatian and Slavic context.

Boris Beck

RELACIJA LIKA ISTRAŽITELJA I LOGIČKE UTEMELJENOSTI NJEGOVE/NJENE DETEKCIJE

U naraciji detekcije istražitelj/ica na temelju indicija gradi nepouzdana zaključke koji po naravi nisu silogizmi nego entimemi, a naracija ima strukturu sorita. Stoga krajnji zaključak nije strogo logički opravdan, pa naracija mora anulirati taj nedostatak kako bi čitatelji/gledatelji povjerovali da je rješenje zločina moguće. Narativne strategije kojima se to čini su, primjerice, dovođenje istražitelja u veliku opasnost (pa gledatelji vide da mu/joj je stalo) ili pak prikazivanje istražitelja u ironičnom modusu i otkrivanje raznih njegovih/njenih neuspjeha (poslovnih i privatnih, zbog čega istražitelje ne doživljavamo kao nadljude). Za opravdanje detekcije ključna je završna dramatična scena u kojoj, zahvaljujući soritu, istražitelji u zadnji čas spriječe zločinca da ubije još jednu nedužnu žrtvu – zbog života žrtve gledatelji opraštaju manjkavu logiku. Pokazuje se da adresat naracije može prihvatiti i nelogičan zaključak ako mu/joj odgovara i ako smatra da je adresant izložio svoj život i zdravlje kako bi se došlo do zaključka – zaključak argumentacije prihvaća se ili odbija u relaciji s osobom koja zaključak izvodi.

THE RELATIONSHIP BETWEEN THE INVESTIGATOR CHARACTER AND THE LOGICAL FOUNDATION OF HIS/HER DETECTION

In a detection narrative the investigator draws unreliable conclusions on the basis of circumstantial evidence. These conclusions are not syllogisms but enthymemes, and the narrative has the structure of sorites. Therefore, the conclusion is not strictly logically justified, and the narrative has to annul this deficiency so that the readers/viewers can believe that the solution of the crime in question is possible. Narrative strategies that enable this include, for example, putting investigators in grave danger (so the viewer can see that he/she cares) or presenting investigators in an ironic mode and revealing their various failures (business and private, so we do not perceive the investigators as super-humans). What is crucial for the justification of detection is the final dramatic scene in which, thanks to the sorite, the investigators prevent, at the last moment, the criminals from killing another innocent victim – the viewers, for the sake of the victim's life, forgive the flawed logic. It turns out that the addressee of narration can accept an illogical conclusion if it suits him/her or if he/she believes that the addresser has put his/her life and health in danger in order to come to the conclusion – the conclusion of argumentation is accepted or rejected depending on the person who reaches the conclusion.

Luka Bekavac**TEORIJSKE FIKCIJE: FILOZOFIJA I POPULARNI ŽANROVI**

Visoka kultura i sustavi njezine teorijske autorefleksije odavno prihvaćaju ekonomsko, recepcijsko i formalno umrežavanje s područjem popularnoga. Takve su interakcije odnedavno zaživjele i između filozofije i žanrovske književnosti. Spekulativni realizam, tendencija prema eliminaciji „korelacionizma” (Meillassoux) i antropocentriзма iz filozofije (Brassier), inspirira se posudbama iz matematike i neuroznanosti, ali i revaloriziranjem horor imaginarija. „Konceptualni” horor pritom nije samo specifična evokacija nepredstavljivoga, kakvo zaziva i spekulativni realizam: on je anticipacija i radikalna prefiguracija problema koje filozofija, izvan okvira humanistike, tek treba artikulirati. Međutim, postoji li uopće između filozofije i žanrovske proze tradicionalna hijerarhija „konceptualne armature” i njezinog „umjetničkog uprizorenja”, ili je njihovu granicu teže definirati (Mackay)? Izlaganje će skicirati načine kojima dva horor autora koriste filozofiju kao pripovjednu strategiju i polje svoje recepcijske propulzije: Ligotti, čiji tekstovi metafizijski potkopavaju navedenu granicu, te Negarestani, čiji se prvi roman postavlja kao postžanrovski horor, odnosno „teorijska fikcija”.

THEORETICAL FICTIONS: PHILOSOPHY AND POPULAR GENRES

High culture and the systems of its theoretical self-reflection have for a long time accepted their entanglement with the popular in terms of economy, reception and form. Such interactions have recently begun to thrive between philosophy and popular literary genres. By attempting to eliminate “correlationism” (Meillassoux) and anthropocentrism (Brassier) from philosophy, speculative realism draws on mathematics and neuroscience, but also on re-evaluated imagery of the horror genre. “Conceptual” horror reaches beyond the mere evocation of the unrepresentable: it anticipates and radically prefigures the problems that philosophy (beyond the framework of the humanities) has yet to articulate. But, can we sustain the traditional hierarchy of “conceptual armature” and its “artistic dramatization” when dealing with the relationship between philosophy and popular literature, or is the border that divides them harder to define (Mackay)? This paper outlines two cases of horror writers using philosophy as a narrative strategy and a means of diversifying their audiences: Ligotti, whose texts undermine genre boundaries by means of metafiction, and Negarestani, who explicitly defines his debut novel as a post-genre horror, that is, as “theoretical fiction”.

Aleksandra Borowiec

HRVATSKA RANONOVOVJEKOVNA KNJIŽEVNOST I „KULTURA PLAČA”

Ranonovovjekovnu hrvatsku kulturu i književnost obilježavaju suze i plač koji govore o osjetljivosti i osjećajnosti ljudi minulih epoha. „Kulturu plača” grade *loci communes* biblijskog porijekla koji se mogu uočiti već u srednjovjekovlju (pasijske teme), drugu zbirku simbola vezanih uz „kulturu plača” nalazimo u književnim djelima s ljubavnim temama (petrarkizam). „Dugo trajanje” simbola plača u hrvatskoj kulturi (od srednjovjekovlja do kraja XVIII. stoljeća) potvrđuje da suze predstavljaju specifičan i prepoznatljiv kod (znak) kulture koji na stereotipni način omogućuje govoriti u književnim djelima o afektivnosti (emocijama) u skladu s očekivanjima primalaca i prihvaćenim regulama ljudskog ponašanja.

CROATIAN EARLY-MODERN LITERATURE AND THE “CULTURE OF TEARS”

The culture and literature of the early centuries are characterized by tears and crying that talk about the sensitivity and emotions of people from times gone by. The culture of crying is formed on the basis of the *loci communes* of biblical origin, which can easily be seen in the Medieval period (Passion topics). Another set of symbols associated with the culture of crying can be found in the literary works of lyrical poetry (Petrarchan tradition). The “long duration” of symbols of crying in Croatian culture (from the Middle Ages to the 18th century) confirms that tears are a specific and recognizable code (mark) of culture, which in a stereotypical way allows people to talk about emotions in literary works in accordance with the expectations of the recipients and accepted rules of human behavior.

Mirjana Borucinsky i Sandra Tominac Coslovich

SINTAKSA SKUPINE: RELACIJE MEĐU JEZIČNIM JEDINICAMA UNUTAR IMENSKE SKUPINE

Skupina se u zapadnoj tradicionalnoj gramatici nije smatrala odvojenom strukturalnom jedinicom, već su se surečenice izravno analizirale u riječi. Takav tradicionalni model može opisati jednostavne izolirane rečenice (npr. *Ivan spava*), no ne i složene rečenice (npr. *Obuzet ljutnjom, čovjek napusti prostoriju*). Stoga je surečenice potrebno analizirati najprije kao skupine, a potom kao riječi.

Ta tradicija još uvijek prevladava u hrvatskim gramatikama, koje gotovo i ne priznaju postojanje sintakse skupina. Na tu problematiku upućuje i Stojanov (2006), a iznimka je gramatika autora Silića i Pranjkovića (2007), koji govore o 'spojevima riječi'. Nadalje, hrvatske gramatike ne prate suvremene sintaktičke teorije (npr. funkcionalnu gramatiku, gramatiku uloga i referenci, sistemsku funkcionalnu gramatiku, funkcionalizam zapadne obale i dr.).

Stoga se u ovome radu proučavaju strukturalno-funkcionalne relacije unutar imenske skupine u hrvatskome jeziku. Istražuje se koje leksičke kategorije i kojim redoslijedom određuju i opisuju glavu imenske skupine koja je najčešće imenica.

RELATIONS BETWEEN LINGUISTIC UNITS WITHIN A NOMINAL GROUP

In Western traditional grammar, sentences were not analyzed into groups, but directly into words. While such a traditional model can account for simple sentences (e.g. *Ivan spava*), it fails to account for complex sentences (e.g. *Obuzet ljutnjom, čovjek napusti prostoriju*).

Croatian grammars still follow this tradition and do not recognize the existence of syntactic groups (cf. Stojanov (2006)); the only exception being Silić and Pranjković (2007). Another issue is the fact that Croatian grammars are not up to date with contemporary syntactic theoretical approaches (such as Functional Grammar, Role and Reference Grammar, Systemic Functional Grammar, West Coast Functionalism, etc.).

Therefore, this paper adopts a functional approach to describe the relations within nominal groups in Croatian, focusing on how lexical categories relate to the head of the nominal group.

Rafaela Božić i Tonči Cvrle**DISTOPIJA – KNJIŽEVNI ŽANR U MUTACIJI**

Iako distopiju doživljavamo poglavito kao književni žanr, posljednjih je godina sve jasnije da se distopijski motivi pronalaze i u brojnim drugim oblicima umjetnosti. Kao jedan od najpoznatijih primjera brojne su ekranizacije književnih predložaka, ali tu su još i strip, glazba ili pak video/kompjuterske igre (Dmitrij Gluhovskij, *Metro 2033*). U izlaganju se govori o odnosu knjige i filma u ekranizaciji distopijskih romana, s posebnim osvrtom na ekranizacije romana: *1984* Georga Orwella, *Vrli novi svijet* Aldousa Huxleya, *Sluškinjina priča* Margaret Atwood, *Igre gladi* Suzanne Collins, *Paklena naranča* Anthonyja Burgessa i *Fahrenheit 451* Raya Bradburyja.

Iako je jasno da zbog različite prirode ova dva žanra film ne može prenijeti svaki element knjige, u izlaganju se analizira koliko su ekranizacije navedenih djela uopće reprezentanta izvornoga teksta i izvorne ideje i na koji način pojedini žanrovi angažiraju svoje „korisnike“ (čitatelje i gledatelje) u dekodiranju poruke.

DYSTOPIA – A LITERARY GENRE IN MUTATION

Although dystopia is primarily considered to be a literary genre, it is clear that dystopian motifs can be found in many other forms of art. Famous examples include numerous adaptations of literary works, but also comics, music or video / computer games (Dmitry Gluhovskij “Metro 2033”). This paper discusses the relationship between the book and the film adaptation in case of dystopian novels – with special emphasis on film adaptations of George Orwell’s “1984”, Aldous Huxley’s “Brave New World”, Margaret Atwood’s “The Handmaid’s tale”, Suzanne Collins’ “The Hunger Games”, Anthony Burgess’ “A Clockwork Orange” and Ray Bradbury’s “Fahrenheit 451”.

While it is clear that, due to the different nature of these two genres, the film cannot convey every element of the book, in this presentation we focus on whether the adaptations represent the true nature of the original text and the original idea and on how these two genres engage their “consumers” (readers and viewers) when it comes to decoding the message.

Dubravka Brunčić**NACIJA I POLITIKA U ROMANU MARE ŠVEL-GAMIRŠEK HRAST**

U ovom će se radu analizirati strategije diskurzivnoga oblikovanja hrvatskoga nacionalnog identiteta u romanu Mare Švel-Gamiršek *Hrast*. Djelo je romaneskna kronika u kojoj se tematiziraju zbivanja u Hrvatskoj, u slavonskom selu od 1915. do 1941., s naglašenom povijesno-političkom kontekstualizacijom i tematiziranjem utjecaja i sukoba različitih ideoloških paradigmi. Procedure oblikovanja i reprezentacije nacionalnoga identiteta manifestiraju se tako kroz različite nacionalno-integracijske strategije (unifikaciju, političku mitologizaciju, nacionalnu disimilaciju), uz oslanjanje na političku misao braće Stjepana i Antuna Radića, koncept demokratskoga nacionalizma, naglasak na hrvatskoj državopravnoj tradiciji, pacifizmu i agrarizmu kao ekonomskom modelu, ali i socio-kulturnom identitetskom narativu, uz oponiranje jugounitarizmu, velikosrpskoj politici, kao i komunizmu, do postupne ideološke radikalizacije, militarizacije diskursa, afirmiranje nacionalnoga ekskluzivizma i autoritarne ideologije ustaškoga pokreta kao rješenja nacionalno-emancipacijskih težnji.

NATION AND POLITICS IN MARA ŠVEL-GAMIRŠEK'S NOVEL *THE OAK* [HRAST]

This paper discusses the strategies employed in the discursive shaping of Croatian national identity in Mara Švel-Gamiršek's novel *The Oak*. This work is a chronicle novel in which the narrative recounts the events in Croatia, in a village in Slavonia, between 1915 and 1941, with a prominent historical and political contextualization and thematizing of influences and conflicts of different ideological paradigms. The procedures employed for the construction and representation of national identity are manifested through various national integration strategies (unification, political mythologization, national dissimilation), with references to the political ideas of Stjepan and Antun Radić, the concept of democratic nationalism, emphasis on Croatian state and political tradition, pacifism and agrarianism as an economic model, but also the socio-cultural identity narrative, while at the same time opposing the Yugo-unitarism, Greater-Serbian politics, as well as Communism, up to the gradual ideological radicalization, militarization of discourse, affirmation of national exclusivism and the authoritarian ideology of the Ustasha movement as the solution to the national aspirations for emancipation.

Lidija Cvikić i Katarina Aladrović Slovaček

ŠTO JE OPISNO U OPISIMA? (Uporaba pridjeva u opisivačkim tekstovima govornika hrvatskoga jezika mlađe školske dobi)

Istraživanja leksičke sastavnice usvajanja hrvatskoga jezika uglavnom su usmjerena na ranu dob (usvajanje prvih riječi, rječnički brzac) te pojedina specifična obilježja leksičkoga razvoja (novotvorenice, nestandardne riječi...), no sustavna opisa razvoja rječnika izvornih govornika hrvatskoga jezika još uvijek nema.

Pridjevi se u usvajanju hrvatskoga pojavljuju vrlo rano, prvi su pridjevi opisni, a uglavnom se usvajaju u antonimskim parovima (Cvikić i Kuvač 2002). No, nepoznat je daljnji tijek bogaćenja rječnika izvornih govornika hrvatskoga jezika pridjevima. U ovoj se radu na temelju proizvodnje opisivačkih tekstova istražuje uporaba pridjeva u izvornih govornika hrvatskoga jezika mlađe školske dobi. Računalnolingvističkom analizom sastavaka istražuju se kvantitativni podatci o uporabi pridjeva, dok se kvalitativna analiza građe temelji na opisu pridjeva u Marković (2010).

Dobiveni se rezultati, između ostaloga, tumače i iz perspektive obrazovne lingvistike jer mogu poslužiti za postavljanje primjerenih jezičnih zahtjeva pred učenika, određivanje kriterija objektivnoga vrednovanja učenikovih jezičnih postignuća te kao pomoć u izradi dijagnostičkih i drugih testova.

WHAT IS DESCRIPTIVE IN DESCRIPTION? (Usage of adjectives in descriptive texts written by Croatian native speakers of early school age)

Research on lexical development in Croatian as a first language focuses on early development (acquisition of first words, vocabulary spurt), as well as on some features specific to vocabulary acquisition (neologisms and non-standard words). However, there is still no comprehensive description of lexical development of the native speakers of Croatian.

It is known that in Croatian adjectives are acquired very early on, and the first adjectives are descriptive adjectives and they are mostly acquired in homonymous pairs (Cvikic and Kuvac 2002), but a more detailed description of the acquisition of adjectives in Croatian beyond that age is still missing.

This paper deals with the production of adjectives in descriptive texts written by the native speakers of Croatian at the age 8-12. The texts will be analysed using methods of corpus linguistics, while the qualitative analysis will be conducted based on Markovic's (2010) adjective description and classification approach.

The results will be interpreted from the perspective of educational linguistics; i.e. they can be useful for setting the educational aims, evaluation of students' achievements and as a basis for language assessment.

Maja Cvjetković**GLAS „DRUGOGA” U ROMANU *GOSPODIN FOE* J. M. COETZEEA**

Roman J. M. Coetzee *Gospodin Foe* predložak je na kojem ćemo nastojati iščitati odabrane aspekte komunikacijskog procesa unutar modela historiografske metafikcije. Ukorijenjeni u prethodnim etabliranim žanrovima (modernim i predmodernim), Coetzeeovi romani, koliko su intertekstualni, toliko su i neudomaćeni (H. Bhabha, *unhomeliness*), prema određenim tekstovima, kao i prema svjetskoj kulturi. Promjena režima u Južnoafričkoj Republici za Coetzee je pesimistična zato što ne vidi izlaz u velikim političkim promjenama. Stoga i velike priče (*master narrative*) neće biti u mogućnosti odgovoriti njegovoj problematici. Traži diskurs prihvatljiv svima (*shareable discourse*) u kojem su vidljivi fragmenti prošlih diskursa koji u njemu još žive, samo su promijenili mjesto, ali ne i funkciju – nasilja, podjarmljivanja. Umjesto svjetske povijesti kao zajedničkog diskursa, Coetzee uvodi povijest književnosti kao zajednički nazivnik. Decentrira (književnu) povijest iz centra Europe na periferiju, (uključuje one koji su izvan centra, „*ex-centric*” – žene, crnce, gay populaciju, domoroce). Upravo u navedenom segmentu uočit ćemo etičke implikacije komunikacijskog procesa. Glas dobivaju oni koji nisu imali pravo istoga, oni „drugi” koji će se morati integrirati u iskaz romana o kreativnom procesu, u kojemu se potencira ambivalentnost uloga: lika = autora, gdje pisac ne skriva opsjednutost likom, a lik je progonjen stvaranjem priče.

THE VOICE OF THE “OTHER” IN THE NOVEL “FOE” BY J. M. COETZEE

The novel *Foe* by J. M. Coetzee will serve as a template for an attempt to explore selected aspects of the communication process within the model of historiographic metafiction. Coetzee's novels, so deeply rooted in the previously established genres (modern and pre-modern), are as much intertextual as they are unhomey (H. Bhabha) to certain texts, as well as to the global culture. Coetzee is pessimistic about the change of regimes in the South African Republic because he does not believe that the solution lies in major political changes. Therefore, master narratives will not represent a suitable response to the issues he deals with. He is searching for a highly shareable discourse with visible fragments of past discourses still dwelling in it, only switching their location but not their function – of violence, subjugation. Instead of world history as a common discourse, Coetzee introduces the history of literature as the common denominator. He decentres (literary) history from its centre, Europe, towards the periphery (by including all those who are “*ex-centric*” – women, black people, gay population, natives). It is precisely in the mentioned segment that we will observe some ethical implications of the communication process. A voice is given to those who did not have the right to speak, the “others” who will have to be integrated into the expression of the novel in its creative process, in which the ambivalence of roles is particularly emphasized: character = author, whereby the author does not hide his obsession with the character, and the character is haunted by the creation of the story.

Maciej Czerwiński

HRVATSKI STANDARDNI JEZIK. SEMIOTIČKA PERSPEKTIVA

Osporavanje postojanja hrvatskog jezika dobro je poznata činjenica. Po mom mišljenju takav je stav moguće iznijeti uglavnom ako se namjerno ne razlikuje stvarnost od kulture (ovdje definirane kao sustav znakova), što omogućuje da se svijet kulture predstavi kao prirodan odraz stvarnosti. Razlikovanje koje se vrši na kulturnoj razini projicira se na realnost s pretpostavkom da to iz nje proizlazi. Osvrćući se ta takav mehanizam, pokušat ću obrazložiti da ne bismo smjeli prihvatiti tezu da standardnim jezikom možemo nazivati isključivo onaj idiom koji je bitno različit (lakši za prepoznavanje) u odnosu na druge jezike u okruženju. Za takvo stajalište ima više razloga (o kojima se govori u hrvatskoj filologiji); ja ću pak ponuditi dodatni razlog. Neću se pitati postoji li hrvatski standardni jezik, nego što to uopće znači da on postoji (ili ne postoji). Semiotička i kulturno-semiotička perspektiva omogućit će razmatranje tog problema.

THE STANDARD CROATIAN LANGUAGE – A SEMIOTIC PERSPECTIVE

It is well known that the existence of the Croatian language is contested. In my opinion, such a view can be presented only if one consciously does not distinguish reality from culture (defined here as a system of signs), which enables the presentation of the cultural universe as a natural reflection of reality. Thus, the distinction that is established at the cultural level is projected onto reality and is based on the assumption that the former is the result of the latter. On the basis of this mechanism I will attempt to demonstrate that we should not accept the hypothesis according to which only a linguistic code/idiom that is significantly different from other codes can be considered a standard language. There are various reasons for this view (that are emphasized within the Croatian studies), but I will offer an additional one. I am not going to ask whether the standard Croatian language exists; instead, I am going to ask what the fact that it does (not) exist means. The semiotic and cultural semiotic approach will serve as the framework for the analysis of this issue.

Vesna Deželjin**ZAPAŽANJA O NEKIM TEKSTUALNIM KONEKTORIMA I ORGANIZACIJA DISKURSA U HRVATSKOM I TALIJANSKOM JEZIKU**

Organizacija diskursa dokaz je jezične i komunikacijske kompetencije nekoga govornika. Polazeći od te teze, zamolili smo kroatofone studente talijanskoga jezika da pripreme kratko izlaganje na unaprijed zadanu temu na hrvatskom i talijanskom jeziku. Tema izlaganja bila je bliska studentima, a glasila je „Zašto je važno poznavati strane jezike?”. Ta smo izlaganja, u trajanju od 4 minute, snimili. Cilj je toga postupka i ovoga rada bio da usporedimo strukturu usmenih ali unaprijed isplaniranih izlaganja, poglavito s obzirom na uporabu elemenata za povezivanje. Naime, s obzirom na naslov teme, očekivali smo da izlaganja na oba jezika budu zasićena uzročnim i konkluzivnim konektorima.

U radu će se iznijeti zabilježeni rezultati kao i neka zapažanja vezana za izbor pojedinih elemenata. Unatoč ograničenom broju ispitanika i kratkoći njihovih izlaganja, pokušat će se odgovoriti jesu li izbor elemenata i njihova uporaba relevantan parametar za određivanje jezične i komunikacijske kompetencije naših studenata.

NOTES ON SOME TEXT CONNECTORS AND DISCOURSE ORGANIZATION IN CROATIAN AND ITALIAN

Discourse organization testifies to the linguistic and communicative competence of a speaker. Starting from this hypothesis, native speakers of Croatian who are students of Italian were asked to prepare a short talk about a previously assigned topic in Croatian and in Italian. The topic they were asked to discuss was familiar to them: “Why is knowledge of foreign languages important?”. All the students’ reports, not longer than four minutes, were taped, since our aim was to compare the structure of the students’ oral expositions, prepared in advance, with special emphasis on the use of connectors. Bearing in mind the title of the task, it was expected that causative and conclusive connectors would prevail in the taped texts.

The paper will present results relative to the survey as well as some peculiarities concerning the choice of certain elements. Even though the number of analyzed texts is rather modest and their duration is short, we shall try to conclude whether the choice and use of certain connectors can serve as a relevant measure of student’s linguistic and communicative competence.

Branka Drljača Margić i Anamarija Mrakovčić**„NJEMAČKI SE ČESTO VIŠE CIJENI JER GOTOVO SVI GOVORE ENGLISKI“: Stavovi studenata njemačkoga prema engleskome i njemačkome jeziku**

Jezični stavovi anticipiraju jezične promjene i važan su pokazatelj društveno-povijesnih okolnosti koje određuju takve stavove (Garrett i dr. 2003). U radu se iznose rezultati istraživanja stavova studenata njemačkoga prema engleskome i njemačkome jeziku.

Rezultati analize podataka prikupljenih metodom upitnika pokazuju da se engleski i njemački smatraju podjednako važnima za ispunjavanje instrumentalne motivacije, tj. za pronalaženje posla i napredovanje. U zadovoljavanju osobne motivacije ispitanici dodjeljuju važniju ulogu njemačkome: smatraju, primjerice, da poznavanjem njemačkoga ostavljaju kod drugih bolji dojam o sebi. Ispitanici doživljavaju njemački bogatijim, sofisticiranijim i kreativnijim, dok engleski opisuju jednostavnijim, ljepšim i modernijim. Oba se jezika ocjenjuju jednako razvijenima i potrebnima.

Rezultati istraživanja podupiru hipotezu prema kojoj su stavovi prema jeziku usko povezani s jezičnom uporabom i učenjem jezika (Baker 1992; Garrett i dr. 2003) te upućuju na mogući zaključak da u doba dominacije engleskoga njemački ipak ne gubi na važnosti i prestižu.

“GERMAN IS OFTEN MORE APPRECIATED BECAUSE ALMOST EVERYBODY SPEAKS ENGLISH”: Attitudes of university students of German towards English and German

Language attitudes anticipate language change and are an important indicator of socio-historical circumstances that determine such attitudes (Garrett et al. 2003). The paper reports the findings of a questionnaire-based study into the attitudes of university students of German towards English and German.

The results show that the participants regard English and German as more-or-less equally important for fulfilling instrumental motivation, i.e. for finding a job and advancing their careers. German, however, is estimated to be more important for fulfilling personal motivation, e.g. wanting to leave a good impression on others. German is seen as richer, more sophisticated and more creative, while English is depicted as simpler, more beautiful and more fashionable. Both languages are considered to be equally developed and necessary.

The findings support a hypothesis predicting that attitudes towards a language are closely related to language use and learning (Baker 1992; Garrett et al. 2003), and may suggest that in an era of English domination German is nevertheless not losing its importance and prestige.

Dejan Durić***UNTERSTADT* IVANE ŠOJAT-KUČI KAO ROMAN PAMĆENJA**

Roman *Unterstadt* Ivane Šojat-Kuči sagledava sudbine više generacija jedne obitelji njemačkih doseljenika prije i nakon Drugoga svjetskoga rata u Slavoniji i Osijeku, kroz prizmu konstrukcije individualnoga, autobiografskoga pamćenja posljednjeg potomka obitelji, na temelju čega se potom zrcali složena kolektivna problematika. Izlaganje sagledava navedeni roman kroz prizmu proze pamćenja (termin Birgit Neumann), čija je temeljna karakteristika da nastoji iznijeti priču koju pripadnici određene kulture pripovijedaju kako bi odgovorili na pitanje o vlastitom identitetu (Tko sam Ja?, Tko smo mi?). Time u romanu dolazi do povezivanja pamćenja (kao javnoga), sjećanja (kao privatnoga i subjektivnoga) i povijesti, na čijem će se suodnosu temeljiti ovaj rad.

IVANA ŠOJAT KUČI'S *UNTERSTADT* – A NOVEL OF REMEMBRANCE

Ivana Šojat-Kuči's novel *Unterstadt* examines the fate of several generations of a family of German immigrants in Slavonia and Osijek before and after the Second World War. It does so through the prism of the construction of the individual autobiographical memory of the last descendant of the family, on the basis of which complex collective issues are reflected thereafter. The presentation discusses the novel through the prism of the fiction of memory (a term coined by Birgit Neumann). The main characteristic of this fiction is that it tries to tell a story narrated by members of a certain culture with the purpose of trying to answer the basic questions about their own identities (Who am I?, Who are we?). Thus, connecting of memory (as public), remembrance (as private and subjective), and history occurs in the novel. This paper will be based on the correlation that exists between them.

Zdenka Đerd

LUTKARSKI IGROKAZ KAO PARADIGMA FOLKLORNE KOMUNIKACIJE

Lutkarsko kazalište posebna je grana stvaralaštva Borislava Mrkšića u kojoj ostavlja značajne tragove kao književni teoretičar-teatrolog, prevoditelj (i) prilagoditelj lutkarskih igrokaza čeških, slovačkih i ruskih suvremenih autora, dramaturg i dramaturg hrvatske književne baštine, redatelj te autor lutkarskih igrokaza. Mrkšićeve lutkarske igrokaze igraju sva hrvatska gradska lutkarska kazališta: *Od zlata jabuka*, *Šingalo Mingalo*, *Pjetlić i prsten*, *Tri prašćića*, *Jaje harambaša*. U lutkarskim igrokazima koristi likove iz različitih narodnih priča arhetipskog značenja, poput kralja, djevojke, zmije, ptice, vragova s izmijenjenim fizičkim obilježjima i netipičnim odnosima, naglašeno karikaturnim, dok radnju-priču smješta u aktualno vrijeme. Lutkarski igrokazi koje Mrkšić piše prema retoričkim oblicima, posebice pričama i brojalicama, usmene svjetske i hrvatske književnosti ili polazeći od njih, potvrđuju dramu kao subjektivno-objektivno djelo u kojem je napisani tekst tek jedna od njegovih sastavnica znatno ovisna i o glumačkoj interpretaciji i o reakcijama gledatelja. Tako je lutkarski igrokaz odnosno lutkarska predstava folklorna komunikacija u kojoj se ne razdvajaju procesi i stvari ili pripovijedanje i priča. U folklornoj se komunikaciji i sam folklor određuje kao „umjetnička komunikacija u malim grupama” s težištem ne toliko na umjetničkim svojstvima folkloru koliko na komunikacijskom procesu.

PUPPET PLAY AS A PARADIGM OF FOLKLORE COMMUNICATION

Puppet theatre is a special branch of Borislav Mrkšić's creative work in which he has left an important mark as a literary theorist-theatologist, translator (and) adaptor of puppet plays by Czech, Slovak and Russian contemporary authors, and as a playwright and dramatizer of the Croatian literary heritage, a director and an author of puppet plays. Mrkšić's puppet plays have been staged in all Croatian puppet theatres: *The Apple of Gold*, *Shingalo Mingalo*, *A Rooster and a Ring*, *Three Little Pigs*, *The Chieftain Egg*. In his puppet plays he uses characters from different folktales that have the status of archetypes, such as the character of the king, the girl, the snake, the bird, the devils, with altered physical characteristics and atypical relationships, which are prominently caricatured, while at the same time he puts/locates the action/story in the present. Puppet plays written by Mrkšić that were modelled on rhetorical forms, especially on storytelling and nursery rhymes from the oral tradition and Croatian literature, or that proceed from them, confirm that a play is a subjective-objective work of art in which the written text is just one of the constituents, significantly dependent on the actors' interpretation and the reactions of the audience. Thus, a puppet play or a puppet show is a kind of folklore communication in which processes and things, or storytelling and story, are not separated. In folklore communication, folklore itself is defined as "artistic communication in small groups" and the focus is not so much on the artistic properties of folklore, but on the communication process itself.

Ružica Filipović**ŠIMIĆEVE LIKOVNE KRITIKE**

Iako se najprije oduševljavao Matoševim artizmom, A. B. Šimić je rano, već 1917. godine, pod utjecajem berlinskog časopisa *Der Sturm*, kojeg je redovito čitao, usvojio antimimetičko načelo po kojem umjetnost nije prosta imitacija prirode nego ekspresija unutrašnjeg doživljaja. U umjetnosti se mora izraziti umjetnikova duša sa svim konotacijama mističnog i ekstatičnog. Iako je u početku odbijao ekspresionizam, Šimić ga je kasnije nekritički prihvatio smatrajući ga nadmoćnim svim ostalim stilovima. Pod utjecajem Vasilija Kandinskog, kojeg je, prema svjedočenju I. Žarkovića i G. Krkleca, Šimić pozorno izučavao, Šimić govori o „muzici forma”, gdje se muzika smatra očitovanjem božanskoga: „Golotinja svake stvari je zvuk”. Umjetnik je božanski sluga, jedan od onih koji su prezreli tjelesnost i služe isključivo duhovnosti. Čak i slikarstvo, po uzoru na glazbu, traži za ritmom, za matematičkom, apstraktnom konstrukcijom. Ta će načela Šimić slijediti u svojoj poetskoj praksi, ali i u književnoj i likovnoj kritici: „Duša čovjeka gleda kroz svoja djela da vidi gore. Duša čovjeka žudi da vidi kroz umjetnost lice boga.” Ovaj će se rad baviti odnosom likovne i književne umjetnosti kroz analizu dvadesetak Šimićevih kritika koje se odnose na likovnu umjetnost, nastalih između 1916. i 1924. godine. U njima će se zalagati za prekid sa „slikarskim historizmom, s folklorom, s razglednicom”. Ne imitacija prirode, nego apstrakcija, postupak je koji od slikara zahtijeva Šimić.

ŠIMIĆ'S ART CRITICISM

Although he was at first thrilled by Matoš's artism, A. B. Šimić adopted the antimimetic principle very early on, in 1917, under the influence of the Berlin magazine *Der Sturm*. According to the antimimetic principle, art does not merely imitate nature, but is an expression of our internal emotion. The artist's soul must be expressed in art along with all the connotations of the mystic and the ecstatic. Although Šimić had rejected expressionism at first, he later accepted it uncritically, believing it to be superior to all other styles. Under the influence of Wassily Kandinsky, whose work, according to the testimony of I. Žarković and G. Krklec, Šimić studied very attentively, Šimić began to talk about the “music of shapes”, where music is considered to be the expression of the divine: “Sound represents the nudity of every single thing”. The artist is a servant of the divinity, one of those who have despised the physical and serve the spiritual exclusively. Even painting, just like music, searches for a rhythm, a mathematical, abstract construction. Šimić follows these principles in his poetic practice, but also in his literary and art criticism: “The soul of the man is looking through his works to see beyond. The soul of the man yearns to see the face of God through art”. The paper will deal with the relation between visual and literary art through an analysis of twenty Šimić's art critiques written between 1916 and 1924. In his critiques, Šimić advocated a break with “art historicism, the folklore, the postcard”. Šimić requires abstraction, and not the imitation of nature from an artist.

Fabrizio Fioretti

PIRANDELLO IZMEĐU BIOGRAFIJE, POVIJESTI I PREPISIVANJA: SLUČAJ ROMANA *I VECCHI E I GIOVANI*

Objavljen prvi put 1913. godine, *I vecchi e i giovani* možda je jedan od najdužih i najvažnijih romana sicilijanskoga nobelovca Luigija Pirandella. No, isto tako, radi se o jednom od najmanje poznatih i manje čitanih romana njegova književnog opusa, i to zbog niza razloga: od prevelikog broja likova do vrlo kompliciranog i ponekad nejasnog političkog scenarija koji opisuje i koji je u nekim slučajevima namijenjen isključivo povjesničarima. Podijeljen u dva dijela, roman opisuje zbivanja na Siciliji i, posebice u drugom djelu, u Rimu između 1892. godine i 1894. godine. U njemu se analizira rođenje i gašenje sicilijanskih Fasci dei lavoratori, od strane Francesca Crispija, te, s druge strane, zbivanja oko jednog od najvećih skandala onoga vremena – Rimske banke. Najvažniji je cilj romana objasniti zašto i kako su ideali koji su omogućili talijansko ujedinjenje 1861. propali i umjesto jedne velike nacije Italija je u raljama skandala, političara bez etike i ponekad mafije.

Izlaganje će se usredotočiti na tumačenje što je od autorova stvarnog života i povijesti Sicilije i Italije uneseno u ovaj roman te zašto i na koji način je to učinjeno. Prikazat će se odlomci romana u kojima su likovi koji govore zapravo Pirandellovi roditelji (pogotovo majka, jer nije bio u dobrim odnosima s ocem). Vidjet ćemo kako je povijest Pirandellove obitelji duboko utkana u ovaj roman, od njegovog djeda koji je kao antiborbonac pobjegao na Maltu do ludosti njegove žene. Isto tako, analizirat ćemo odlomke najvažnijih socijalnih i povijesnih djela pisanih na Siciliji na početku XX. stoljeća i usporedit ćemo ih s romanom, pokazavši kako je Pirandello prepisivao cijele odlomke da bi prikazao svoju priču što bliže realnosti i stvarnoj povijesti. Promotrit ćemo pak ukratko na koji je način pokušavao prikazati događaje u Italiji onoga doba te koje su sličnosti i razlike njegova opisa u odnosu na De Robertinov roman *I Viceré* te što je Tomasi di Lampedusa u *Il gattopardo* slično ili različito opisao.

Ovo izlaganje pokušava, dakle, analizirati koliko svijet koji se vrti oko autora može utjecati na pisanje jednog romana te kako se, u slučaju *I vecchi e i giovani*, svakodnevní život, sjećanja i povijest mogu spojiti u jednu priču te pretvoriti ono što u prvom čitanju može nalikovati na povijesni roman u jednu prekrasnu biografiju.

PIRANDELLO, BETWEEN BIOGRAPHY, HISTORY AND COPYING: THE CASE OF THE NOVEL *I VECCHI E I GIOVANI*

Published for the first time in 1913, *I vecchi e i giovani* is maybe one of the largest and most important novels by the Sicilian Nobel prize winner Luigi Pirandello. However, it is at the same time one of the least known and least read novels in his opus. There are several reasons for this: one is that there are too many characters, and

another one is a very complicated, and sometimes unclear, political scenery which is, in some cases, directed exclusively to historians. The novel is divided into two parts, and describes the events that took place in Sicily and, especially in the second part, in Rome, between 1892 and 1894. It analyzes the birth and the dissolution of the Sicilian *Fasci dei lavoratori* at the hands of Francesco Crispi. It also analyzes the events surrounding one of the biggest scandals of that time – the Roman bank. The main aim of the novel is to explain why and how the ideals that made possible the unification of Italy in 1861 failed, and why Italy, rather than being a grand nation, was in the grip of scandals, politicians without ethics and, sometimes, even of the mafia.

The main focus of the presentation will be on exposing which parts of the author's real life and which parts of the Sicilian and Italian history were brought into the novel, and why and in which way this has been done. Fragments of the novel in which the characters who are speaking are actually Pirandello's parents (especially his mother, given that he didn't have a good relationship with his father) will be identified. We will see that Pirandello's family history is deeply woven into this novel – from his grandfather who escaped to Malta as an anti-Bourbon, to his wife's lunacy. We will also analyze fragments of the most important social and historical works written in Sicily at the beginning of the 20th century and compare them to the novel to show that Pirandello had copied whole chapters of these works so as to be able to make his story as close as possible to the reality and the real history. We will also briefly examine how he tried to depict the events from this period of Italian history and what makes his description different from and, on the other hand, similar to, De Robertino's novel *I Viceré*, and, also, what has Tomasi di Lampedusa described in the same and what in a different way in his novel *Il Gattopardo*.

This presentation tries to describe how the world that revolves around an author eventually affects his writing. It also tries to describe how everyday life, the memories and history, can ultimately melt together into one story and transform something that at a first glance might seem to be a historical novel, into a beautiful biography – which is what happened in *I vecchi e i giovani*.

Andela Frančić i Bernardina Petrović**JEZIK SIBILE**

Sibila, knjiga gatalica Zrinskoga dvora u Čakovcu, stihovani je ilustrirani latinični rukopis iz 17. stoljeća. Ta je proročka knjiga prijevodni tekst s mađarskoga jezika koji je izazvao dvojbe tko je prevoditelj toga teksta na hrvatski jezik. U recentnoj se literaturi kao potencijalni prevoditelji spominju Petar Zrinski, Ana Katarina Frankopan Zrinski i veći broj anonimnih prevoditelja koji su pripadali njihovu jezično-književnom krugu. *Sibila* je izvrsnim predloškom za propitivanje jezičnih osobitosti ozaljskoga kruga i zrinške baštine.

U izlaganju ćemo se osvrnuti na jezične značajke *Sibile* s osobitim obzirom na gramatička obilježja i semantički okvir u tome prijevodnom tekstu. Propitat ćemo grafijska rješenja, fonološke i morfonološke osobitosti, morfološke i tvorbene značajke, semantičke odnose i leksički odabir. Zadržat ćemo se i na standardnojezičnim težnjama ozaljskoga kruga i njegovoj važnosti u standardizaciji hrvatskoga jezika. Na kraju će se predočiti jezične značajke kojima se naglašava pripadnost *Sibile* tomu jezičnom krugu.

THE LANGUAGE OF SIBILA

Sibila is a book of divination that belonged to the Zrinski's palace in Čakovec. It is a nicely illustrated Latin manuscript from the 17th century. This book of divination is a translation from Hungarian, but it is not known who translated it into Croatian. Recent studies suggest that the book might have been translated by Petar Zrinski, Ana Katarina Frankopan Zrinski or any of the anonymous translators who belonged to their linguistic and literary circle. *Sibila* is a great template for the exploration of the linguistic features of the Ozalj circle and Zrinski heritage.

The paper deals with the linguistic features of *Sibila*, especially with the morphological features and the semantic framework in this translated text. Graphic solutions, phonological, morphological and word-formation features, semantic relationships and lexical selection are analysed. Special attention is given to the language standardization tendencies of the Ozalj circle and its importance for the standardization of the Croatian language. Finally, the linguistic features which demonstrate that *Sibila* belongs to this circle will be presented.

Igor Gajin**PROZA PISANA HLADNOM TEHNOLOGIJOM KAMERE I MIKROFONA**

Suvremena hrvatska proza u tzv. tranzicijskoj književnosti (posebice od FAK-ovske popularizacije strategije komunikativnijeg približavanja širem čitateljstvu), još intenzivnije u svoj tekst upisuje motive, reference i miteme popularne i masmedijske kulture, ponajprije glazbe i filma. No, malo tko od suvremenih hrvatskih prozaika mogućnostima jezika književnosti propituje strukturalni utjecaj medija na diskurzivnu organizaciju ostalih medija. Repertoar motiva i tehnika iz drugih medija u tekstu suvremene hrvatske književnosti evidentiranje je činjenice da živimo u medijski posredovanoj stvarnosti, vizualnoj kulturi i u dominaciji popularne kulture te je također i sredstvo dinamiziranja naracije ritmom modernih medija.

Rad će pak staviti naglasak na dva hrabrija iskoraka u propitivanju intermedijalnosti: na roman *Ulaz u Crnu kutiju* Tomislava Zajeca (u kojem se pripovijedanje u potpunosti oblikuje prema karakteristikama snimateljske tehnologije) te na roman *Drenje* Luke Bekavca (u kojem zvuk i tehnologija radijskoga medija zauzima konstitutivan status autorove pripovjedne poetike).

PROSE WRITTEN WITH THE COLD TECHNOLOGY OF CAMERA AND MICROPHONE

Contemporary Croatian prose in the so called transitional literature (especially since the FAK had popularised the strategy of a more communicative approach to the wider reading population) intensively inscribes in its texts motifs, references and mythemes from the popular and mass media culture, predominately music and film. But only a few contemporary Croatian prose writers use the possibilities that literary language affords to research the structural influence of the media on the discursive organization of other media. The repertory of motifs and techniques from other media found in Croatian contemporary literary texts is proof of the fact that we live in a media mediated reality, in a visual culture, and are dominated by popular culture. It is also a means of increasing the dynamics of narration through the rhythms of modern media.

The article focuses on two brave breakthroughs in the research of intermediality: the novel *Ulaz u Crnu kutiju* by Tomislav Zajec (in which the narration is completely structured according to the characteristics of camera recording technology) and the novel *Drenje* by Luka Bekavac (in which the sound and technology of the radio have the status of a constituent of the author's narrative poetics).

Tamara Gazdić-Alerić, Dunja Vranešević i Ema Bakran**ANALIZA DISKURSA: GOVOR ŠUTNJE – IZAZOVI I ZAGONETKE ELIPSE**

Elipsa je od svih kohezivnih jezičnih elemenata zbog svoje specifične strukture izostavljanja elemenata iz teksta najviše očaravajuće, zagonetno i semantički izazovno jezično sredstvo. Ona predstavlja naizgled nelogičnu jezičnu činjenicu: kako jedan jezični element, čija se bit temelji na njegovu nepostojanju u samome tekstu, prenosi puna značenja. Jezikom upravlja zakon ekonomije, što znači da se uvijek traže ona sredstva koja od nas u komunikaciji zahtijevaju manje napora s nepromijenjenim učinkom. Kako se ti učinci postižu elipsom te kako se njome postižu različiti stilistički učinci, bit će prikazano na primjerima iz suvremenih tekstova na hrvatskome jeziku.

Radom se želi pridonijeti općoj teoriji kohezivnih jezičnih elemenata. Predstavljaju se glavne osobitosti i vrste toga sredstva jezične ekonomičnosti na odabranim primjerima iz različitih tekstnih vrsta suvremenoga hrvatskog jezika te se navode i slične sintaktičke figure koje poput elipse označavaju izostavljanje i sažetost iskaza. Dakle, opisuju se niz eliptičnih konstrukcija suvremenoga hrvatskoga jezika te se istražuju njihovi semantički učinci.

DISCOURSE ANALYSIS: SILENCE SPEAKS – THE CHALLENGE AND ENIGMA THAT IS ELLIPSIS

Out of all the cohesive elements in language, ellipsis is the most enchanting, mysterious and semantically challenging, due to its specific structure of omitting elements from a text. It represents a seemingly illogical linguistic fact: one element of language, the whole essence of which is based on its nonexistence in the actual text, carries full meaning. Language is governed by the rule of economy, which means it is always looking for ways in which less energy can be spent while the same result is still achieved. We will show how the economy of language and the stylistic effects are achieved through ellipsis on the basis of examples from modern texts in the Croatian language.

The paper aims to contribute to the general theory of cohesive language elements. We present the main characteristics and types of this particular tool which is used for achieving language economy via selected examples from different types of contemporary Croatian texts. Moreover, we also present similar syntactic structures which, like the ellipsis, are marked by the omission and conciseness of expression. Hence, we describe an array of elliptical constructions in the contemporary Croatian language and explore their semantic effects.

Kristina Giacometti**ŽIVOTINJSKI LIKOVI U VISOKOJ FANTASTICI: *Kronike iz Narnije*
C. S. Lewisa iz perspektive književne animalistike**

Životinje su bile na važnom mjestu u književnosti tisućama godina, odnosno ljudi su još prije pisanih jezika pričali priče o životinjama crtajući simbolične vizualne priče na zidove svojih pećina. Kasnije se pojavljuju bestijariji i basne, a u njima se pomoću likova životinja izgovara moralna pouka. Iako će se u ovome radu navesti osobitosti bestijarija i basni, naglasak će biti na likovima životinja u visokoj fantastici, relativno mladom podžanru fantastike sekundarnih svjetova kako bi se ukazalo na strogi odmak od moralne pouke. Visoka fantastika promotrit će se kroz perspektivu odnosa s književnom animalistikom, a kao matrica poslužit će romani C. S. Lewisa koji pripadaju zbirci *Kronike iz Narnije* (1950. – 1956.) i potpuno potvrđuju paradigmu visoke fantastike. Primjenom teorijskih zaključaka na spomenute romane ukazat će se na funkciju i podrijetlo životinja te pristup životinjama u visoko fantastičnoj književnosti, a pritom će se proširiti tradicionalna Crnkovićeva podjela u prikazivanju životinjskog svijeta u književnosti.

**ANIMAL CHARACTERS IN HIGH FANTASY: *The Chronicles of Narnia* by
C. S. Lewis from the perspective of literary animal studies**

Animals have had a very important role in literature for thousands of years; that is, people were telling stories about animals long before written language appeared by drawing symbolical visual stories on the walls of the caves in which they lived. Later, bestiaries and fables appeared and they use the characters of animals to convey a moral message. Even though the specific features of bestiaries and fables will be mentioned in this paper, the emphasis will be on animal characters in high fantasy, a relatively young subgenre of secondary world fantasy, with the aim of stressing its detachment from the moral message. High fantasy will be studied through its relationship with literary animal studies, and *The Chronicles of Narnia* (1950 – 1956) by C. S. Lewis will serve as the basis for this, since these novels confirm the high fantasy paradigm. By applying theoretical conclusions to the aforementioned novels, the function and origin of animals, as well as the approach to animals in high fantasy, will be explained. In relation to this, Crnković's traditional classification of the way in which the animal world is represented in literature will be expanded.

Sanja Grakalić Plenković

(AUTO)BIOGRAFIJE HRVATSKE MLADE LIRIKE

Rad opisuje dvanaest biografija književnika u generacijskoj antologiji *Hrvatska mlada lirika*. Tematizira problem njihova autorstva i usporednom analizom osvrće se na faktografske, biobibliografske, intimne, tematsko-motivske i poetičke elemente, utemeljene na odrednicama književno-poetskih puteva mladih liričara. Nastavljajući se na (auto)biografsku hrvatsku književnost početka 20. stoljeća već jasnom dominacijom intimnog i poetskog nad faktografskim, biografije su osmišljene u intenciji da korespondencijom između stvaralaštva mladih artista i njihovih biografijama istaknutih karakternih osobitosti progovore kao vjerodostojni svjedoci hrvatskog poetičkog trenutka kao i životne i ratne stvarnosti koja ga okružuje.

**(AUTO)BIOGRAPHIES BY CROATIAN YOUNG LYRICS
[HRVATSKA MLADA LIRIKA]**

The paper describes twelve biographies included in the generational anthology *Croatian Young Lyrics*. It also brings into focus the problem of their authorship, and by using the tools of comparative analysis it deals with their factographic, biobibliographic, personal, thematic and poetic elements based on the literary and poetic orientation of the young lyrists. Following the early 20th century (auto)biographic Croatian literature, these biographies, clearly dominated by the personal and poetic rather than by the factographic, are written with the goal of linking the young artists' literary work to their prominent personality traits which are described in the biographies. This way they become reliable witnesses to a particular Croatian poetic moment in the context of life and war reality.

Irena Grubica**GLASINA I TRAČ U KNJIŽEVNOSTI I SVAKODNEVNOM ŽIVOTU:
JAMES JOYCE, *ULIKS***

Uliks Jamesa Joycea jedno je od najvažnijih djela u svjetskoj književnosti koje svojom književnom teksturom sugestivno i minuciozno bilježi antropologiju svakodnevice. Čovjek i obrasci urbane kulture življenja u Irskoj na prijelomu 19. stoljeća (popularne kulture, usmene kulture, kulture irskih pubova itd.) tematiziraju se u romanu i preslikavaju u njegovim eksperimentalnim narativnim i stilskim obrascima, čime se uspostavljaju izravne relacije književnosti i kulture. Kulturni kritičar i teoretičar Frederic Jameson u svom eseju „Uliks i povijest” usputno spominje vezu glasi-
ne i trača s kolektivnim pamćenjem u romanu, pa njegovu misao želimo detaljnije razviti. Kao marginalni usmeni žanrovi preuzeti iz svakodnevice u književnost, glasi-
na i trač podjednako su zanimljivi s aspekta književne antropologije, kao i s aspekta antropologije svakodnevice. Njihov sadržaj i struktura otvaraju niz pitanja relevantnih za književnost: npr. odnos obrazaca svakodnevnice komunikacije i književnosti, ali i pitanja koja se dotiču problematike istine, poluistine, fikcije, naracije. Nadalje, njima se uspostavljaju veze između memorije pojedinca i memorije grupa, pa na širem planu otvaraju niz problema vezanih uz mnemoničke mehanizme kojima se proizvodi povijest. Cilj mog izlaganja je, na tragu Jamesonove tvrdnje, razmotriti načine na koji glasina i trač u Joyceovom *Uliksu* uspostavljaju relacije između povijesti, književnosti, kulture i svakodnevice, te posebno razmotriti njihove veze s različitim oblicima memorije u romanu – kolektivnom, osobnom i narativnom.

RUMOUR AND GOSSIP IN LITERATURE AND EVERYDAY LIFE: JAMES JOYCE ULYSSES

James Joyce's *Ulysses* reflects the anthropology of everyday life in a most unique way. The novel enacts the relations between man and various aspects of urban culture in Ireland at the turn of the 19th century (popular culture, oral culture, the culture of Irish pubs). These relations are also reflected in the novel's narrative and stylistic patterns and they forge a direct link between literature and culture. In his essay "Ulysses and History", the eminent literary theorist and cultural critic, Frederic Jameson mentions in passing the relation between gossip and rumour and the collective memory in the novel. My paper aims to elaborate further on his statement. As marginal genres of popular expression transferred from everyday life to literature, rumour and gossip are interesting both from the perspective of the anthropology of literature and from the perspective of the anthropology of everyday life. Both their form and content invite us to think about issues relevant to literature: e.g. the relation between literature and the communicative patterns of everyday speech, the relation between fiction and truth, semi-truth, the issue of narration,

etc. Moreover, they forge a link between individual memory and group memory. On a larger scale they raise issues related to the mnemonics and the production of history. In line with James's statement, my paper seeks to examine various ways in which gossip and rumour in Joyce's *Ulysses* forge relations between history, literature, culture and everyday life. The paper will focus particularly on their relations with various modes of memory in the novel: personal, collective and narrative.

Sanja Holjevac

PRILOG ISTRAŽIVANJU HRVATSKOGA JEZIKA U BOGOSLUŽJU PRIJE II. VATIKANSKOGA KONCILIA: rukopisni latinični misni priručnik iz zbirke rukopisa Pomorskoga i povijesnoga muzeja Hrvatskoga primorja u Rijeci

U središtu je pozornosti ovoga rada rukopisni latinični misni priručnik na hrvatskome jeziku pohranjen u zbirci rukopisa Pomorskoga i povijesnoga muzeja Hrvatskog primorja Rijeka pod oznakom 187.la. Riječ je o knjižici formata osmine koja sadrži 25 rukom ispisanih stranica misnih molitava i pjesama za mise na nekoliko crkvenih blagdana tijekom godine. Pretpostavlja se da je s kraja 17. stoljeća, a podatak zapisan na jednoj stranici upućuje na to da je bila namijenjena potrebama bogoslužja u Rukavcu pokraj Matulja u zaleđu Opatije. Premda opsegom mala i nepotpuna, knjižica je kao izvorna građa važno vrelo za istraživanje problematike obrednoga jezika na sjevernojadranskom hrvatskom prostoru prije Drugoga vatikanskoga koncila, a promatramo je u kontekstu nastanka i uporabe više tzv. šćavetanskih, rukopisnih latiničnih misala na tome području tijekom 17., 18. i 19. stoljeća.

U izlaganju se predstavlja sadržaj i struktura knjižice te razmatra pitanje njezine datacije i izvora, a ponajprije nas ona zanima kao izvor za filološka istraživanja. U središtu su naše pozornosti jezične značajke teksta. Iznose se rezultati provedene jezične analize te razmatra zastupljenost i odnos čakavskih, štokavskih i crkvenoslavenskih elemenata u tekstu. S time u vezi komentira se pitanje književnojezične koncepcije, a posebno nas zanima i pitanje odnosa organske osnovice i književnojezične nadgradnje.

A CONTRIBUTION TO THE STUDY OF THE CROATIAN LANGUAGE IN LITURGY BEFORE THE SECOND VATICAN COUNCIL: A Latin script prayer-book from the manuscript collection of the Maritime and History Museum of the Croatian Littoral in Rijeka

This paper focuses on the Croatian prayer-book in Latin script deposited (catalogue number 187.la.) in the manuscript collection of the Maritime and History Museum of the Croatian Littoral in Rijeka. It is an octavo-sized book which includes 25 handwritten pages of liturgical prayers and songs for several feasts in the liturgical year. It is assumed that the book dates back to the late 17th century. An item written down on one page suggests that it was intended to serve the needs of liturgical celebration in Rukavac which is located near Matulji in the hinterland of Opatija. As a primary source, although small and incomplete, this book represents an important resource for the research of liturgical language in the Croatian part of the northern Adriatic before the Second Vatican Council. The book is examined in the context of the foundation and use of several "Šćavetan" handwritten Latin missals in this re-

gion during the 17th, 18th and 19th centuries. The presentation will cover the content and the structure of this prayer-book, as well as offer an elaboration of the date and place of origin of the book which is the subject of our interest primarily as a source for philological research. We will focus on the linguistic features of the text by presenting the results of the linguistic analysis and by discussing the representation of Čakavian, Štokavian and Church Slavonic elements in the text, as well as the relations between these linguistic elements. With respect to this, we will reflect on the concept of literary language with particular emphasis on the relationship between the language base and upgrade.

Cecilija Jurčić Katunar

SUODNOS SEMANTIČKE I PRAGMATIČKE MOTIVACIJE METAFORE – PRIMJER ANALIZE AUTENTIČNA DIJALOGA LIJEČNIK-PACIJENT

Dinamika stvarne diskursne situacije nalaže da se uz lingvistički oblik metaforička izraza i pozadinsku konceptualnu strukturu (dvodimenzionalni model klasične kognitivne teorije metafore) u obzir uzima i komunikacijski potencijal takova izraza (Steen 2008, 2010, 2011; Kovecses 2009, 2010; Gibbs, 2010; Semino, 2008). Sudionici u komunikaciji pretpostavljaju optimalnu relevantnost iskaza (pri čemu je konvencionalni, a još češće inovativni metaforički izraz ponekad relevantniji od alternativnih jezičnih izbora), te ovisno o komunikacijskoj namjeri i aktualnom diskursnom kontekstu usklađuju omjer uložena kognitivna truda i postignuta učinka (Sperber i Wilson 1995).

Kako je bol fenomenološki dostupna tek nositelju iskustva, što predstavlja prepreku objektivne kategorizacije u jezičnome mediju, želeći je učiniti dostupnom za sugovornika, pacijenti opisuju bol vrlo detaljnim i elaboriranim metaforičkim scenarijima, najčešće onima koji se odnose na neki oblik oštećivanja tijela – osiguravajući takvim utjelovljenim metonimijskim i metaforičkim profiliranjima adekvatnu imaginativnu simulaciju subjektivna iskustva za primatelja (Gallese 2005, 2007, 2009; Gallese i Lakoff 2005; Gibbs 2006, 2007; Semino 2010).

U radu ćemo analizirati metaforičke jezične konstrukcije autentične diskursne situacije rekonstruirajući i stavljajući u suodnos njihovu semantičku i pragmatičku motivaciju.

CORRELATION BETWEEN THE SEMANTIC AND THE PRAGMATIC MOTIVATION FOR METAPHOR – AN ANALYSIS OF AN AUTHENTIC DOCTOR-PATIENT INTERACTION

The dynamics of a realistic discourse situation require that we take into account not only the linguistic form of the metaphorical expression and its underlying conceptual structure (the two-dimensional model of the classic cognitive theory of metaphor), but also the communicative potential of this metaphorical expression (Steen 2008, 2010, 2011; Kovecses 2009, 2010; Gibbs, 2010; Semino, 2008). Participants in communication presume that there is optimal relevance to an utterance (where the conventional, or, more often, innovative metaphorical expression is sometimes more relevant than alternative linguistic choices), and, depending on the communicative intention and the actual discursive context, they adjust the ratio between the cognitive effort they have invested and the effect that has been achieved (Sperber & Wilson 1995).

Since pain, as a phenomenon, is accessible only to the person who experiences it (which represents an obstacle to objective categorization in the linguistic medium),

when patients want to make it available to their interlocutors, they describe it using very detailed and elaborate metaphorical scenarios, most often those relating to a form of body damage. By using such embodied metonymic and metaphorical definitions they provide an adequate imaginative simulation of their subjective experience for their recipients (Gallese 2005, 2007, 2009; Gallese & Lakoff, 2005; Gibbs 2006, 2007; Semino 2010).

In this paper, we will analyse metaphorical linguistic structures observed in an authentic discursive situation by reconstructing and correlating their semantic and pragmatic motivation.

Ana Kodrić i Ana Vraneša

SINTAKSA PADEŽA U STANDARDNOME HRVATSKOM JEZIKU IZ PERSPEKTIVE IZVORNIH I NEIZVORNIH GOVORNIKA

Cilj je ovoga rada provjera znanja inojezičnih govornika hrvatskoga jezika u uporabi sintakse padeža u suvremenim tekstovima pisanim standardnim hrvatskim jezikom te usporedba s primjerima tipičnih pogrešaka izvornih govornika hrvatskoga jezika. Analizirat će se različiti načini stjecanja znanja – imanentnim lingvističkim sferama izvornih govornika suprotstaviti će se metode učenja/usvajanja hrvatskoga kao inoga jezika u heterogenim grupama polaznika.

Govornici kojima je hrvatski jezik materinski čine tipične pogreške progresivnoga predznaka koje je moguće grupirati prema nekoliko osnovnih tipova upotrebe padežnih funkcija: sve učestalije nametanje nominativnih oblika (primjerice u velikoj mjeri umjesto onih vokativnih, prilikom navođenja usporedba i analogija iza vezničke riječi „kao” te nabiranja iza pojedinih interpunkcijskih znakova), okamenjivanje pojedinih padežnih izraza (najčešće pod utjecajem okamenjenoga akuzativa) i krive rekcije što rezultiraju raznovrsnim logičko-sintaktičkim anomalijama. Ovim istraživanjem bit će obuhvaćeno razmatranje razlika u uporabi sintakse padeža s obzirom na urođene, naučene, odnosno usvojene mehanizme.

CASE SYNTAX IN THE STANDARD CROATIAN LANGUAGE FROM THE PERSPECTIVES OF NATIVE AND NON-NATIVE SPEAKERS

The aim of this paper is to analyse non-native speakers' understanding of the use of case syntax in contemporary texts written in the standard Croatian language and to make comparison with the errors native speakers of Croatian typically make. Different ways of learning/knowledge acquisition will be analysed – immanent linguistic spheres of native speakers will be contrasted with the methods employed when learning Croatian as a foreign language in heterogeneous groups.

Native Croatian speakers typically make errors of progressive nature that can be grouped into several types based on the basic types of use of case functions: an increasing tendency to use nominative forms (for instance, frequently instead of the vocative case, when listing comparisons and analogies following the conjunction word “kao”, as well as in enumerations that follow certain punctuation marks), using the “frozen” forms of certain prepositional phrases (usually under the influence of the “frozen” accusative form), as well as erroneous case government which results in a variety of logical-syntactic anomalies. This research will also include an analysis of the differences in the use of case syntax with respect to innate and learnt, i. e. adopted, mechanisms.

Emilija Kovač

INTERDISKURZIVNE RELACIJE U POSTRATNOJ HRVATSKOJ KNJIŽEVNOSTI

Sustavno čitanje recentne literarne produkcije s temom rata/poraća otkriva kontinuitete i inovacije, osobito na razini konstrukcije teksta, što se nužno odražava i na razini svjetonazora. Analizom strukture narativnih i stilističkih elemenata romana *Božanska dječica* Tatjane Gromača i *Ljudi koji su sadili drveće* Josipa Mlakića utvrđuje se geneza unutar autorskih poetika te unutar povijesnoga konteksta nacionalne/nacionalnih književnosti (paralele Gromača – Ugrešić, Mlakić – Andrić).

Glavni je interes istraživanja nastojanje da se usustave tipovi interdiskurzivanja: uz interliterarne znatna je prisutnost intermedijalnih dodirivanja (suodnošenje s filmskim postupcima i motivima). Uspostavljanjem relacija na razini i sinkronije i dijakronije, tekst se legitimira kao mreža značenjski polivalentnih elemenata koji se kontekstno re/semantiziraju.

INTERDISCURSIVE RELATIONS IN POST-WAR CROATIAN LITERATURE

A systematic reading of the recent literary production dealing with the war/post-war topics reveals continuities and innovations, especially at the level of text construction, which is in turn necessarily reflected in the world view as well. An analysis of novels *Božanska dječica* (God's Little Children) by Tatjana Gromača and *Ljudi koji su sadili drveće* (The People Who Planted Trees) by Josip Mlakić revealed a genesis within the authors' poetics and within the historical context of national literature/literatures (parallels Gromača-Ugrešić and Mlakić-Andrić).

The primary interest of this investigation is a striving to bring the discoursing types into a system: besides the interliterary ones there are intermedia contact points as well (correlation with cinematic procedures and motifs). By means of establishing relations at the level of synchrony and diachrony a text is identified as a network of elements that are polyvalent with respect to their meaning and re/semanticized within a context.

Ivana Krtinić

**TEMA MATRIMONIJALNIH ODNOSA U KOMEDIOGRAFIJI RANOGA
NOVOG VIJEKA. PRILOG REKONSTRUKCIJI POLOŽAJA ŽENE U
17. STOLJEĆU**

...a kakvom je učiniš, takvom ćeš ju imati.

Benko Kotruljević, *O trgovini i savršenom trgovcu*

U radu se na primjerima ženskih likova u smješnicama, bufonarijama (Lukrecija, Lučija, Mada...) u hrvatskoj književnosti ranoga novoga vijeka rekonstruirala društveni položaj žene, odnosno njezin bračni status u mediteranskom podneblju. Ako prihvatimo definiciju obitelji kao temeljne društvene zajednice, mikroorganizma koji je sastavni dio cjelokupne društvene makrocjeline, onda shvaćamo i potrebitost konstantnoga mijenjanja te mikrocjeline kako bi cjelokupni sustav mogao nesmetano funkcionirati. Brak, odnosno zakonom dozvoljena prokreacija jedino je sredstvo za borbu protiv neumitnoga Thanatosa. Pravila prema kojima su se sklupale bračne zajednice, običaji i rituali mijenjali su se kroz stoljeća, ali u prvom planu ranonovovjekovnoga braka uvijek se nalaze dva podjednako važna motiva: imovina i produženje obiteljske loze.

U književnom tekstu prati se ženu u njezinu totalitetu kroz suprotstavljenu relaciju staro-mlado. Element koji u strukturi komediografije (fikcije) izaziva smijeh, antropološka je činjenica. U određenim tipovima dubrovačke društvene strukture česta je pojava da je muškarac u prosjeku stariji bračni partner i to nerijetko s razlikom i do 30 godina. Društveno prihvaćena norma (brakovi s velikom dobnom razlikom) našla je svoje mjesto u književnoj i dramskoj obradi i to upravo u komediji jer je poznato da se kroz komediografiju najlakše provodilo izrugivanje društvenim uzusima i njihovo propitivanje.

Komediografija ranoga novoga vijeka (na primjerima smješnica anonimnih autora druge polovice 17. stoljeća) poslužila je za analizu i antropološki uvid u stvarni život i društveni položaj žene u mediteranskom podneblju.

**THE TOPIC OF MATRIMONIAL RELATIONS IN EARLY MODERN
COMEDY WRITING. A CONTRIBUTION TO THE RECONSTRUCTION
OF THE POSITION OF THE WOMAN IN THE 17th CENTURY**

...and as you make her, such you will have her.

Benko Kotruljević, *Of Trade and the Perfect Merchant*

This paper reconstructs the social position of the woman, namely her marital status in the Mediterranean region, based on the examples of female characters in anonymous prose comedies and bouffonneries (*Lukrecija, Lučija, Mada*, etc.) in the Croatian literature of the early modern period. If we accept the definition of family as

a basic social unit, a microorganism which is the basic component of the society as a whole, then we understand the necessity for the constant change in this microcosm, so that the entire system can function. Marriage, or the legitimate way of procreation, is the only means of defending against the inevitable Thanatos. Rules that govern entering into marriage have changed over the centuries, just as customs and rituals have. However, the focus of the early modern marriage had always been on two equally important motives: property and continuation of the family line. In literary works, the woman is viewed in her totality through the dichotomy of young and old. The element which in the structure of a comedy (fiction) provokes laughter, is an anthropological fact. In certain types of Dubrovnik's social structures it was common for the man to be the older spouse, often by as many as 30 years. This socially accepted norm (a substantial age difference between spouses) had found its place in dramatic and literary works because, as is well known, comedy is the easiest way of questioning and mocking social practices.

Early modern comedy, exemplified by anonymous prose comedies (*smješnice*) written in the second half of the 17th century, serves as the basis for the analysis and anthropological insight into the real life and social position of the woman in the Mediterranean region.

Barbara Kunzmann-Müller

RELACIJE MEĐU JEZIČNIM KATEGORIJAMA (primjer kategorija broja i roda)

Kategorija kao lingvistički instrument klasifikacije odavno je poznata u znanosti. Po tradiciji izdvajaju se kategorije i na područjima poput gramatike. Pojedine kategorije određuju se na osnovi forme s jedne, a sadržaja s druge strane, pri čemu valja uzeti u obzir i uzajamni odnos među njima. Gramatiku najčešće zanimaju morfološke odnosno gramatičke kategorije koje na specifičan način ostvare interakcijski odnos sa semantičkim kategorijama. U ovom prilogu razmatraju se egzemplarno dvije osnovne morfološke kategorije imenice u hrvatskom standardnom jeziku: kategorija broja i kategorija roda. Prva se načelno ostvaruje u obliku jednine i množine. Uključivanjem semantičke komponente brojivost – nebrojivost moguće je točnije odrediti obujam i širina kategorije. Na taj način mogu se razvrstati ne samo tipični nego i atipični slučajevi unutar kategorije. Osnovni kriterij za izdvajanje gramatičke kategorije roda drugačiji je. Važna je opreka gramatičkog roda kao sintaktičkog pokazatelja, a spola koji se izdvaja na osnovi semantičkih karakteristika. Cilj izlaganja je opis gore spomenutih kategorija i interlingualno uspoređivanje. U skladu s tim one se razmatraju i ilustriraju na materijalu odnosno primjerima suvremenog hrvatskog i njemačkog jezika.

RELATIONS BETWEEN LINGUISTIC CATEGORIES (number and gender)

Category, as a linguistic instrument of classification, has long been used in science. Traditionally, categories have been identified within various branches, such as grammar, etc. On the one hand, categories are defined on the basis of form, and on the other, on the basis of content; but the relationship between the form and content must also be taken into account. Grammar is primarily interested in morphological, that is, grammatical categories that, in a specific way, establish an interactive relationship with semantic categories.

This paper focuses on the analysis of two basic morphological categories in nouns in the standard Croatian language: the category of number and the category of gender.

The former is generally realised in the form of singular and plural. The width of this category can be determined with more precision if the semantic component of countable vs. uncountable is taken into consideration. This enables us to classify both typical and atypical cases within the category.

The primary criterion for the classification of items within the category of gender is of a different nature. What is important here is the contrast between the grammatical gender as a syntactic indicator and sex (gender) that is identified on the basis of semantic characteristics.

The goal of this presentation is to describe the above defined categories and present an interlingual comparison on the basis of examples found in the contemporary Croatian and German language.

Persida Lazarević Di Giacomo

DE ANTIQVITATE CROATORVM: relacije između književnosti, povijesti i numizmatike (XVIII. – XX. st.)

U ovom će se radu obraditi relacije između književnosti, povijesti, i numizmatike prikazima ličnosti značajnih hrvatskih polihistora i književnika poput Matije Petra Katančića, Šime Ljubića, Franje Račkoga, Mede Pucića, Milana Rešetara. Nepobitna je činjenica da su u južnoslavenskom okruženju hrvatski polihistori i književnici prednjačili u pokazivanju zanimanja za numizmatiku u odnosu na svoje susjede. Gotovo da nema važnijeg hrvatskog filologa, povjesničara ili pak spisatelja iz prošlih stoljeća koji nije istovremeno bio i vrstan numizmatičar, te su u tu svrhu i objavljiva ni spisi vezani za kovanice na području Hrvatske i šire. To je uostalom logična posljedica činjenice da su istraživanja povijesti i kulture Slavena, Južnih Slavena, a najprije Hrvata morala voditi i preko numizmatike, ako se uzmu u obzir tadašnji doprinosi u filologiji i povijesti u XIX. i prvoj polovici XX. stoljeća, ali i činjenica da je upravo M. P. Katančić preveo (1799) djelo J. H. Eckhela, osnivača numizmatike kao znanosti. Numizmatika je tada postala važna znanstvena grana, a numizmatički materijal se obrađivao kao izvor za političku i privrednu povijest Hrvata i Južnih Slovena uopće, kao i povijest umjetnosti, heraldiku te jezikoslovlje.

DE ANTIQVITATE CROATORVM: relations between literature, history and numismatics (18th – 20th century)

This paper will cover relations between literature, history and numismatics by focusing on significant Croatian polymaths and writers M. P. Katančić, Š. Ljubić, F. Rački, M. Pucić and M. Rešetar. It is an indisputable fact that in the Southern Slavic cultural environment Croatian polymaths and writers were pioneers in the study of numismatics. In fact, Croatian philologists, historians and writers of the past centuries who were not at the same time accomplished numismatists were rare, and for this reason numerous writings related to coins in the Croatian territory and beyond were published. Given the great interest in numismatics among historians and philologists of the late 19th and early 20th century, it is not surprising that historical and cultural studies by Slavs, Southern Slavs and in particular Croats, included works on numismatics. It was in this period, for example, that Katančić translated (1799) a book by J. H. Eckhel, the first writer to treat numismatics as a science. Numismatics has since become an important branch of historical study and numismatic material has been processed as a source of information on political and economic history of Croats and Southern Slavs in general, as well as a source of information on their art history, heraldry, and linguistics.

Marinko Lazzarich**MOROVICHEVA PISMA PROGANOJ RIJEČANKI**

Glavna poetološka odrednica proznoga stvaralaštva Enrica Morovicha, jednog od najznačajnijih književnika iseljene Rijeke, jest nadrealistička vizija stvarnosti i sklonost fantaziji. Osim nostalgije za prohujalim danima u njegovim se tekstovima ne može iščitati revanšistički antisemitizam. Priključivši se masovnom egzodusu Fjumana po završetku Drugog svjetskog rata riječki je pisac tek u zrelih godinama postao poznat široj čitateljskoj publici u Italiji. U fokusu izlaganja jest epistolarna knjiga *Lettere a un' esule fiumana (Pisma fjumanskoj prognanici*, Udine, 2007), piščeva prepiska s dragom poznanicom iz mladosti, u kojoj Morovich tek djelimice reproducira motive patnje koja je obilježila najteže razdoblje njihova života. Osim doživljaja nove sredine u oskudnom poraču posebno se motri Morovichev odnos prema Rijeci, u kojoj je proživio formativne godine, tj. problematiziranje promjene društvenog okružja grada granice. Unatoč (ne)prisiljenoj izmještenosti, mržnja i povrijeđenost nisu temeljne silnice epistolarne proze, no u piščevu prostoru pamćenja sjećanje na izgubljeni zavičaj izaziva nemir i strepnju. Poput brojnih memorijalističkih zapisa *Lettere a un' esule fiumana* svjedoče o terapijskoj ulozi autobiografskog iskaza. Iskreni dijalog zatočenika povijesti postaje intimni dnevnik propitivanja karaktera istine kroz proživljeno iskustvo egzila.

MOROVICH'S LETTERS TO A WOMAN EXILED FROM RIJEKA

The main determinant of prose by Enrico Morovich, one of the most significant writers of exiled Rijeka, is his super-realistic view of life and an inclination toward fantasy. Apart from nostalgia for the times passed, his texts do not contain reactive anti-Semitism. After joining the massive exodus of the "Fiumani" at the end of the World War II, he became known to the wider Italian literary audience only in the later period of his life. The focus of this presentation is on his epistolary book *Lettere a un' esule fiumana* (Letters to the Exiled Fiumana, Udine 2007) – the writer's correspondence with his dear acquaintance from youth. In this book Morovich partially recounts motives of suffering that marked the worst period of their lives. Besides the reflections on experiences of the new meagre post-war surroundings, of particular interest is Morovich's relation toward Rijeka where he lived during his formative years, that is, observation of social changes in the border city. Despite the (un)forced displacement, hatred and repudiation are not a major force in his epistolary prose; in fact, the writer's home sickness leads to anxiety and misgivings. Like other autobiographical works, *Lettere a un' esule fiumana* bears witness to the therapeutic role of such autobiographical expressions. Honest dialogue between two prisoners of history becomes an intimate journal that examines the nature of truth through the lived-in experience of exile.

Tin Lemac

PRILOG STRUKTURNOM DEFINIRANJU GRANIČNOG PROSTORA POETSKOG TEKSTA I METATEKSTA

Ovaj rad obrađuje temu iz tekstnostilističke aksiologije i predlaže modeliranje granice dvaju otvorenih i varijabilnih značenjskih sustava; poetskog teksta (teksta pjesme) i pripadnog metateksta. Ustanovljuje se tzv. eksplikativna struktura koja podrazumijeva metajezične i metatekstualne signale, konstativne iskaze te denotativnu ili konotativnu poetsku građu kojima se ucjepljuje metatekst. Definira se kao strukturni element poetskog teksta i pokazuje najveće djelovanje na njegovu tematsku i semantičku os. Pomoću strukturalističkih (Jakobson, Lotman, Mukařovskij) i poststrukturalističkih (Kristeva, Moranjak-Bamburać) teorija teksta i metateksta nastoji se oblikovati njezina aksiomatičnost i pojavnost prilikom fiksiranja značenja u određenom tekstnom sloju (fenotekst, genotekst, fenotekstno-genotekstni međuprostor). Njezine su funkcije tzv. samoeksplikacija teksta i promjena pozicije lirskog subjekta u lirski metasubjekt kao najvažnije točke značenjskog legitimiranja metateksta. Analizira se na primjerima pjesama, predlaže tipologija njezinih pojava u značenjskim realizacijama i ukazuje na neizbježnost njezina sagledavanja u interpretacijskom i recepcijskom procesu.

A CONTRIBUTION TO THE STRUCTURAL DEFINITION OF THE BORDERLINE AREA BETWEEN THE POETIC TEXT AND METATEXT

This paper deals with a topic from the domain of text stylistic axiology and offers a model of delimitation of poetic text and metatext – two fluid and variable semantic systems. This model is based on explicative structure which is related to metalinguistic and metatextual signals, constative utterances and denotative and connotative poetic language into which we instil metatextual meaning. It is defined as a structural element of a poetic text and it primarily affects its thematic and semantic structure. We model its axiological nature and manifestation in fixating meaning in the text stratum (phaenotext, genotext, phaenotextual-genotextual interspace) with structuralist (Jakobson, Lotman, Mukařovskij) and poststructuralist (Kristeva, Moranjak-Bamburać) theories of text and metatext. Its functions are self-explication of a text and transformation of the position of the lyrical subject into a lyrical metasubject as the most important part of the semantic identification of a metatext. We analyse it on examples of various poems, offer a typology of its appearance and semantic realizations and point out its importance for interpretational and receptive process.

Miranda Levanat Peričić

RELACIJE POSTHUMANIZMA I SPEKULATIVNE FIKCIJE IZ OČIŠTA TEORIJE ČUDOVIŠTA

Polazeći od posthumanizma kao „nove paradigme znanosti, filozofije i umjetnosti” (Ž. Paić, *Posthumano stanje*, 2011.), u ovom se radu propituje „posthumano stanje” suvremene književnosti. Povod za to je evidentna učestalost općih mjesta posthumanističke refleksije u suvremenoj spekulativnoj fikciji – endizam (kraj povijesnosti/ kraj vremena/ kraj ljudskosti); destabilizacija „ljudskosti” (koncentracija na neljudsko, animalno, čudovišno); antihumanizam (otpor humanističkom homocentrizmu i prosvjetiteljskom progresivizmu) i opća koncentracija na ideju krize razuma, koja za posljedicu ima sumnju u etičnost racionalizacije. Obzirom da spekulativna fikcija pokazuje osobitu sklonost problematiziranju ljudskosti u biološkom smislu (kao problem rušenja granica među vrstama) i humanizma/humanosti u kulturološkom smislu (kao etički problem; koncentracijom na nedostatnu empatiju „novog” čovjeka i njegovu „neljudsku ljudskost”), metodološko polazište propitivanja odnosa posthumanističke refleksije i književnosti u ovom radu je teorija čudovišta (*monster theory*), koja kao osobit izdanak postkolonijalne teorije diskursa, može ponuditi čvrst interpretativni oslonac u pristupu izabranim književnim tekstovima (J. Mlakić, *Planet Friedman*, Robert Bacigalupi, *Djevojka na navijanje*), kao i propitivanju njihova odnosa prema ishodišnim/starijim distopijskim poetikama (A. Huxley, *Divni novi svijet* i M. Atwood, *Gazela i kosac*).

THE RELATION BETWEEN POSTHUMANISM AND SPECULATIVE FICTION FROM THE VIEWPOINT OF MONSTER THEORY

Starting from posthumanism as “a new paradigm of the science, philosophy and the arts” (Ž. Paić, *Posthuman Condition*, 2011.), this paper will focus on the “posthuman condition” of contemporary literature. The reason for this is the obvious incidence of posthumanistic reflection features in contemporary speculative fiction – endism (the end of historicity / the end of time/ the end of humanity); destabilization of “humanity” (concentrating on the inhuman, animalistic, monstrous); antihumanism (resistance to the humanistic homocentrism and enlightenment progressivism), and a general focus on the idea of a crisis of reason, which results in doubts about the ethics of rationalization. Considering that speculative fiction shows preference for the question of humanity in a biological sense (as a problem of breaking down the boundaries between species) and humanism/ humanity in the cultural sense (as an ethical issue, concentrating on insufficient empathy of the “new” man and his “inhuman humanity”), the methodological starting point on the basis of which we question the relation between the posthumanistic reflection and literature will be monster theory, which, as a distinctive part of the postcolonial discourse theory, can offer interpretative support to the

analysis of the selected literary texts (J. Mlakić, *Planet Friedman*, Robert Bacigalupi, *The Windup Girl*), and serve as the basis for researching their relationship with the underlying/ older dystopian poetics (A. Huxley, *Brave New World* and M. Atwood, *Oryx and Crake*).

Mijo Lončarić**HRVATSKI JEZIK MEĐU SLAVENSKIM JEZICIMA PO GRAĐI
OPĆESLAVENSKOGA LINGVISTIČKOG ATLASA**

Opće su poznate neke posebnosti hrvatskoga jezika, jedinstvene u slavenskim jezicima. Velika je raznolikost narodnih govora. Radi se o relativno malom narodu i zemlji, a razlike su veće nego u nekim većim narodima i jezicima. U 12. st. već su u osnovi formirani svi hrvatski dijalekti, tj. dijalekti koji čine narječja, a ne samo narječja, koji su skupovi dijalekata. Važan je hrvatski sjever, gdje su krajem 9. st. Mađari odsjekli hrvatsko područje i jezik od zapadnoslavenskih, upravo slovačkoga jezika. Odnos hrvatskoga sjevera, Slavonije, slovenskoga orsaga, slovenskoga i slovačkoga jezika vidljiv je i u samim imenima.

U Podunavlju narodi (pa i neslavenska plemena) imaju od 9. st. jedan etnonim *Slověne, sg. *Slověninъ. Taj se etnički naziv sačuvao uglavnom na rubu prostora – osim u Podunavlju poznati su Sloveni novogradski i pomoranski. Za Slovake su vezani nazivi Slovensko, Slovenka, slovenský, a Pomoranski Slovinci (poljski Słowińcy, njemački Slowinzen), nastavali su sjever Poljske, Pomeraniju, Kašube. Glavni dio Slavena s tim imenom u Panoniji je, ostali su Slaveni tada Veneti i Anti. I Hrvati i Slovaci znatno su izgubili na teritoriju, posebno kajkavci, jer je sjeverno od Drave bilo više-manje isto što i južno od nje.

THE CROATIAN LANGUAGE AND LINGUISTIC GEOGRAPHY

The Croatian language, characterized by huge differences between its dialects, especially in the light of the relatively low number of its speakers, became an object of dialectological research very early on since it is very important for the reconstruction of the Slavic protolanguage (Čakavian accentuation). It has been included in the Slavic Linguistic Atlas (OLA) and in the European Linguistic Atlas (ALE). It was also included in the Serbo-Croatian Dialectological Atlas, which was abandoned. In 1996 the work on the Croatian Language (until 2000 Dialectological) Atlas was begun, and it was expected that 409 dialectological points would be included. The field work was supposed to be finished in 6 to 8 years, but insufficient funding slowed down the process. At this point, three quarters of the total number of dialectological points encompassed by the project have been studied – all the Čakavian points, while one third of the Kajkavian and Štokavian points have yet to be studied. For the Čakavian points phonological descriptions have been completed, on a model similar to the OLA phonological descriptions, and they are currently in print.

Maslina Ljubičić, Marko Tadić i Ivana Lalli Pačelat

HRVATSKE GLAGOLSKE IMENICE I NJIHOVE ISTOVRIJEDNICE U TALIJANSKOME JEZIKU – KORPUSNA ANALIZA

U korpusnoj analizi podatci o distribuciji vrsta riječi i njihova čestota, posebice iz supostavne perspektive, od temeljne su važnosti jer ukazuju na potencijalno zanimljive jezične pojave koje je potrebno podrobnije istražiti. Uočeno je da između hrvatskoga i talijanskoga jezika postoje značajne razlike u omjerima imenica i glagola. Cilj ovoga rada jest uz pomoć korpusnoga pristupa pokušati pojasniti navedenu razliku analizom hrvatskih glagolskih imenica i njihovih istovrijednica u talijanskome jeziku. Perspektiva istraživanja bit će unutarjezična, međujezična i prijevodna. Bit će izneseni rezultati istraživanja provedenog na šest različitih računalnih korpusa odnosno četiri vrste korpusa: jednojezičnim referentnim korpusima (1) HNK v3.0 (Tadić 2009) i (2) CORIS (Rossini Favretti et al. 2002); (3) dvojezičnim specijaliziranim usporedivim korpusima, potkorpusima HNKv3.0 i CORIS-a; (4,5) jednojezičnim specijaliziranim usporedivim korpusima, i na (6) usporednome korpusu hrAcquis-itAcquis. Primjerom analize na velikim jezičnim tekstnim uzorcima i prikazom rezultata dobivenih uporabom računalnojezikoslovnih alata i korpusnolingvističkih tehnika ukazat će se na nove mogućnosti kontrastivne lingvistike za hrvatsko-talijanski jezični par, proizašle iz spoja kontrastivne i korpusne lingvistike.

CROATIAN VERBAL NOUNS AND THEIR EQUIVALENTS IN THE ITALIAN LANGUAGE – A CORPUS ANALYSIS

Data concerning the distribution of parts-of-speech and their frequencies constitute the basic information in corpus analysis, especially from the contrastive perspective since they indicate potentially interesting linguistic phenomena for further study. The results show significant difference in the noun-to-verb ratio between Croatian and Italian. The aim of this paper is to try to explain the difference between Croatian verbal nouns and their equivalents in Italian by using a corpus approach from the intralingual, interlingual and translational perspective. Six corpora belonging to four different corpus types are employed for this study; reference corpora for both languages: (1) HNK v3.0 (Tadić 2009) and (2) CORIS (Rossini Favretti et al. 2002); (3) a specialized bilingual comparable corpus, subcorpora of HNK v3.0 and CORIS; (4,5) specialized monolingual comparable corpora, and (6) a parallel corpus, hrAcquis-itAcquis. This cross-linguistic analysis on large text samples and the results obtained by using corpus linguistics tools and techniques will highlight new possibilities for the contrastive study of the Croatian-Italian language pair, as a result of merging contrastive and corpus linguistics.

Rossini Favretti, R., Tamburini, F. & De Santis, C. (2002). CORIS/CODIS: A corpus of written Italian based on a defined and a dynamic model. U Wilson, A., Rayson, P.

& McEnery, T. (eds.), *A Rainbow of Corpora: Corpus Linguistics and the Languages of the World*, (27-38). Munich: Lincom-Europa.

Tadić, M. (2009). New version of the Croatian National Corpus. U Hlaváčková, D., Horák, A., Osolsobě, K., & Rychlý, P. (eds.), *After Half a Century of Slavonic Natural Language Processing*, (199-205). Brno: Masaryk University.

Berislav Majhut

TREBA LI NAM NOVA POVIJEST HRVATSKE DJEČJE KNJIŽEVNOSTI

Povijesti hrvatske dječje književnosti pišu se od 1896. godine, kad je prvu, u obliku konferencijske rasprave pod naslovom *Naša omladinska književnost*, napisao Stjepan Širola.

U ovom će se radu pokazati da težište suvremenih, današnjih prikaza povijesti hrvatske dječje književnosti leži u onoj slici povijesti koju je načinio riječki teoretičar dječje književnosti Milan Crnković (1925. – 1998.) sedamdesetih godina dvadesetog stoljeća. Crnkovićeva zamisao povijesti hrvatske dječje književnosti predstavlja temelj gotovo svim najvažnijim povijesnim i teorijskim djelima u tom području. U ovom članku razmotrit će se sadržaj te povijesne paradigme: početak, osobitosti, periodizacija, razvoj vrsta, stvaranje kanona, povijesne i društvene okolnosti. Ustanovit će se koje su povijesne i književnopovijesne silnice odlučno utjecale na Milana Crnkovića u vrijeme pisanja glavnih radova za nastanak njegove povijesti. Također će se razmotriti zbog kojih razloga ona više ne može zadovoljiti potrebe za čvrstom teorijskom podlogom suvremenih istraživanja dječje književnosti.

DO WE NEED A NEW HISTORY OF CROATIAN CHILDREN'S LITERATURE?

Histories of Croatian children's literature have been written since 1896, when Stjepan Širola wrote the first history in the form of a conference debate titled *Our Youth Literature*. This paper will demonstrate that the essence of the current accounts of the history of Croatian children's literature lies in its picture created by the theoretician of children's literature Milan Crnković (1925 – 1988) in the 1970s. Crnković's history of Croatian children's literature has been the basis of almost all important historical and theoretical works in this field. The paper will analyze the content of his historical paradigm: its beginning, specific characteristics, the development of literary genres, the creation of the canon and historical and social circumstances. The paper aims to find out which historical and literary- historical developments had a decisive impact at the time when Crnković wrote his major works. In addition, the reasons why this paradigm might no longer be able to satisfy the need for a solid theoretical basis for the contemporary research of children's literature are considered.

Danijela Marot Kiš**METAFORA IZMEĐU JEZIČNOG I SLIKOVNOG SUSTAVA
REPREZENTACIJE**

U radu se istražuje pojam vizualne metafore kao figure koja povezuje dva sustava reprezentacije: jezični i slikovni, udružujući gramatičku kompetenciju s vizualnom. Usporedbom metaforičkih izraza u oba sustava nastoji se odgovoriti na pitanje u kakvu su oni međusobnom odnosu te je li uopće moguće govoriti o slikovnoj metafori kao pandanu lingvističkoj metaforičkoj strukturi. Polazeći od Davidsonovih teza o pragmatičkoj (a ne semantičkoj) utemeljenosti razlike između metaforičke i doslovne uporabe jezika u radu se proučava odnos između lingvističkih i vizualnih znakova te različiti načini na koje se pomoću njih posreduju značenja.

**METAPHOR BETWEEN THE LINGUISTIC AND IMAGE REPRESENTATION
SYSTEMS**

The paper explores the concept of the pictorial/visual metaphor as an element that connects two systems of representation: language and image, by integrating the grammatical and visual competence. By comparing metaphorical expressions in both systems, the aim is to describe the nature of their relation, as well as to determine whether it is possible to talk about the pictorial/visual metaphor as a counterpart to the linguistic metaphorical structure. Starting from Donald Davidson's thesis on pragmatic (rather than semantic) foundation of difference between the metaphorical and literal language use, the paper examines the relationship between linguistic and visual signs and the various ways in which they mediate meanings.

Mihaela Matešić**O STRATEGIJAMA ULJUDNOSTI U AKADEMSKOME DISKURSU**

U znanstvenome su se tekstu tradicionalno očekivale one jezične i stilske značajke koje će pridonijeti njegovu opisu kao neosobnoga, objektivnoga i informativnoga funkcionalnog stila. Iako se te značajke znanstvenoga teksta u proširenom pojmu akademskoga diskursa svakako potvrđuju, one su dopunjene i novim aspektom koji priznaje da i taj vid jezične uporabe podrazumijeva interakciju: u svojim radovima svaki se znanstvenik naime obraća svojim pretpostavljenim čitateljima. Svoja razmišljanja i zaključke znanstvenik upućuje akademskoj zajednici i pritom ima stanovita očekivanja, tj. zainteresiran je za to da zajednica uzme u obzir rezultate njegova rada kao relevantne, a njegove argumente i stavove podrži i prihvati. Moguće je pretpostaviti da taj oblik jezične interakcije ima dodirne točke s onim oblicima komunikacije u kojima su pragmalingvistička istraživanja zamijetila primjenu lingvističkih strategija uljudnosti za postizanje istih ciljeva. U radu se istražuje koliko se i na koji način u akademskome diskursu primjenjuju postupci odmicanja (engl. *hedging*) i neodređenog izražavanja (engl. *vague language*) kao lingvističke (pod)strategije uljudnosti.

ON POLITENESS STRATEGIES IN ACADEMIC DISCOURSE

Traditionally, scientific texts are characterised by those linguistic and stylistic traits that contribute to their description as impersonal, objective and informative. Although these characteristics are definitely present in the academic discourse, in the broader sense of the word, they are also supplemented by a new aspect that takes into account the fact that this type of linguistic communication includes interaction: in their papers scientists are addressing their readers. A scientist addresses his analyses and conclusions to the academic community and has certain expectations, i.e. he wants the scientific community to consider the results of his work relevant and to support and accept his arguments and attitudes. It is possible to assume that this type of linguistic interaction has traits in common with those types of communication for which pragmalinguistic research has established that they employ politeness strategies to achieve the same goals. This paper focuses on the ways in which the procedures of hedging and vague language as linguistic (sub) strategies are used in academic discourse and to what extent.

Anita Memišević**ENGLISKI GLAGOLI KOJI IZRIČU PUT U UPORABI HRVATSKIH STUDENATA**

I engleski i hrvatski pripadaju jezicima koje je Talmy nazvao „satellite-framed languages” (jezici koji komponentu puta u opisu kretanja izriču u satelitima). No, da bi izrazili prostorne odnose koriste se različitim strukturama. Ovo je osobito zamjetno u slučaju engleskih glagola koji izriču put i njihovih hrvatskih parnjaka. Čini se da hrvatski studenti engleskoga imaju znatne probleme pri uporabi prijedloga uz neke engleske glagole koji izriču put, što rezultira produkcijom netočnih engleskih rečenica. U slučaju drugih glagola koji izriču put gotovo uvijek produciraju točne engleske rečenice. Cilj je ovoga rada pomoću bihevioralnoga eksperimenta utvrditi je li to posljedica transfera iz hrvatskoga u engleski. Rezultati sugeriraju da u slučaju onih engleskih glagola koji izriču put, a čiji su parnjaci prefigirani glagoli kretanja uz koje se rabe prijedlozi koji imaju isti oblik kao prefiks, postoji jak efekt negativnoga transfera. Također, čini se da pozitivan transfer postoji u slučaju onih engleskih glagola koji izriču put, a čiji su hrvatski parnjaci neprefigirani glagoli nakon kojih ne slijedi prijedlog. Ovi rezultati mogu pridonijeti razvoju novih pristupa poučavanju prijedloga i drugih gramatičkih riječi.

CROATIAN STUDENTS AND ENGLISH PATH VERBS

English and Croatian both belong to satellite-framed languages. However, they use different structures to express spatial relations. This is especially evident in the case of English path verbs and their Croatian counterparts. Croatian students of English seem to have significant problems with the use of prepositions with some English path verbs, which results in the production of incorrect English sentences. In the case of other English path verbs, they almost always produce correct English sentences. The aim of the study was to try to determine, with the help of a behavioural experiment, whether this could be a consequence of transfer from Croatian into English. The results indicate that in the case of those English path verbs the Croatian counterparts of which are prefixed motion verbs followed by prepositions that are cognates of prefixes, robust negative transfer seems to exist. There are also indications of positive transfer in the case of those English path verbs the Croatian counterparts of which are prefixed or unprefixed verbs not followed by prepositions. These findings could be useful for the development of new approaches to teaching prepositions and other function words.

Vesna Mikolič

SODOBNI PRISTOPI K TURISTIČNI TERMINOLOGIJI – OPISOVALNI IN KORPUSNI PRISTOP

V prispevku bomo na primeru turističnega slovensko-angleškega spletnega terminološkega slovarja TURS in večjezičnega turističnega korpusa TURK predstavili pomen jezikovnih tehnologij za oblikovanje turistične terminologije. V zadnjih letih smo namreč priča tihi revoluciji na področju terminologije, saj njen glavni cilj ni več predpisovanje posameznih terminov, pač pa opis pojmovnih konceptov in njihove rabe v njihovem naravnem okolju. Šele lista leksikalnih enot nekega področja z vsemi pomenskimi in oblikovnimi variacijami omogoča poglobljeno razumevanje nekega področja, hkrati pa tudi ustrezno izbiro termina glede na kontekst in standardizacijske parametre. Opisovalni pristop je na splošno primernejši za družboslovne in humanistične vede, še posebej to velja za področja, ki se zelo hitro spreminjajo, nastajajo v široki diskurzivni skupnosti strokovnjakov in nestrokovnjakov in so hkrati nacionalno specifična, kakršno je tudi področje turizma. Dejanska raba terminov je razvidna iz specializiranih korpusov, s pomočjo spletnega slovarja pa lahko pri oblikovanju terminologije sodeluje širši krog uporabnikov.

A CONTEMPORARY APPROACH TO TOURISM TERMINOLOGY – DESCRIPTIVE AND CORPUS APPROACHES

Presentation of the Slovenian-English online dictionary of tourism terminology, TURS, and of the multilingual corpus of tourism texts, TURK, will show the importance of language technologies for the creation of tourism terminology. Recently we have witnessed a silent revolution in the domain of terminology – its main purpose is no longer standardization but description of the conceptual organization of terms and examination of their use in natural contexts. Only a list of lexical units from a specialised domain which includes all the variations of meaning and form enables an in-depth understanding of this specific field and, at the same time, an appropriate choice of a term with respect to the context and standardisation parameters. The descriptive approach is generally more appropriate for social sciences and humanities; this is especially true of rapidly changing fields that are created in a broad discursive community of experts and non-specialists and are at the same time nation specific, such as tourism. The actual use of terms is shown in specialised corpora, while, with the help of an online dictionary, a wider range of discursive community members can be involved in the process of creating terminology.

Eliana Moscarda Mirković

INTERKULTURALNA I TRANSKULTURALNA DIMENZIJA TRŠĆANSKE KNJIŽEVNOSTI – PRIMJER CERGOLYJA

Izlaganje se temelji na književnom opusu Carolusa Luigia Cergolyja (Trst, 1908. – 1986.), talijanskoga književnika koji pripada mitteleuropskom prostoru književne kulture. Osobitost Cergolyjeve proze i poezije očituje se u kreativnom odnosu prema pripovjedačkim i lirskim formama te nestandardiziranom eksperimentalnom jeziku. U njegovu se izričaju isprepliću različiti jezici i izvori preuzeti iz različitih kultura. Prozni jezik, iako baziran na standardnom talijanskom jeziku, otvoren je prema različitim izvorima: u prvome redu prema tršćanskom dijalektu, zatim hrvatskom, slovenskom, njemačkom, engleskom i francuskom jeziku. Konceptija otvorenoga jezika, mobilnoga jezika bez krutih granica, koji se ne samoograničava na jedinstvenu jezičnu koiné, radikalno obilježava Cergolyjev pripovjedni i lirski jezik, tako da njegovo književno stvaralaštvo vodi kontinuirani dijalog s tradicijskim slojevima svjetske književnosti. Kontekstualizacija pjesničkih i proznih djela unutar talijanske književne tradicije jedan je od elemenata značajnih za razumijevanje stvaralaštva ovoga književnika. Posebnost njegove poetike i izvornost njegova proznoga izraza može se dovesti u vezu sa specifičnom uporabom raznih oblika intertekstualnoga dijaloga u funkciji očuvanja europskoga interkulturalnog nasljeđa.

THE INTERCULTURAL AND THE TRANSCULTURAL DIMENSION OF TRIESTINE LITERATURE – THE CASE OF CERGOLY

The presentation is based on the literary work of Carolus L. Cergoly (Trieste, 1908 – 1986) – an Italian writer belonging to the “Mitteleurope” area of literary culture. The main characteristics of Cergoly's prose and poetry are a creative approach to narrative and lyric forms and nonstandard, experimental language. His literary production is linguistically original, while his style is personalized and thoughtful. Even though it is based on the standard Italian language, his language is open to different influences: in the first place to the influence of the dialect of Trieste, then to influence of the Croatian, Slovenian, German, English and French language. The concept of open language, a mobile language without firm boundaries which does not confine itself to a unique language koiné, radically marks Cergoly's narrative and lyrical language, so that his literary creativity engages in a continuous dialogue with the traditional levels of world literature. Contextualization of poetic and prosaic works in Italian literary tradition is a significant factor when it comes to understanding the work of this author. The singularity of his poetry and the originality of his prosaic expression are related to the specific use of various forms of intertextual dialogue with the function of preserving the European intercultural heritage.

Vesna Muhvić-Dimanovski i Anita Skelin Horvat**NOVA ZNAČENJA STARIH RIJEČI – PROBLEMI LEKSIKOGRAFSKE
OBRADE**

Leksik se neprestano obogaćuje novim riječima, dijelom posuđenicama iz drugih jezika, dijelom stvaranjem novotvorenica od domaćih sastavnica. Posebno mjesto unutar novih riječi zauzimaju semantičke posuđenice, stare riječi domaćega podrijetla ili pak stare, udomaćene posuđenice, kojima se pridodaju nova značenja. Takva nova značenja često se javljaju kao rezultat utjecaja nekog stranog jezika. Semantičke su posuđenice relativno česte unutar neologizama u širem smislu jer zahtijevaju manje kreativnoga napora od, primjerice, kovanja posve novih riječi. Sa stanovišta leksikografije, međutim, semantičke posuđenice mogu predstavljati određeni problem, jer sama činjenica da je neko značenje novo u jeziku ne znači da je automatski kandidat za ulazak u rječnik. Ponekad se, naime, radi o prolaznoj, čak jednokratnoj uporabi kakvoga leksema u neočekivanome kontekstu što se najčešće označava kao preneseno značenje. Takvi slučajevi, dakako, nisu nužno građa koja bi trebala biti zabilježena u rječniku. Na temelju analize semantičkih posuđenica te zastupljenosti u nekim rječnicima raspravljamo o mogućim načinima detekcije te vrste novih riječi, te raznim pristupima u njihovoj leksikografskoj obradi.

**NEW MEANINGS OF OLD WORDS – PROBLEMS OF LEXICOGRAPHIC
ANALYSIS**

The vocabulary of a language is constantly modified by the incoming of new words, both borrowed from other languages and newly coined terms. Semantic loanwords occupy a special place among new words; they may be words that originate from the language in question or they may be previously borrowed words that acquire new meanings. The alternation of meaning can be the result of influence of other languages. Semantic loanwords are rather frequent among neologisms in a broader sense because they demand less creative effort than, for example, the coining of new words. However, semantic loanwords can present a problem in lexicography; the fact that a meaning is new in a language does not make it automatically a candidate for the dictionary, especially if it is used in a metaphorical sense. Here we discuss some possible ways of detection of semantic loanwords and different approaches to their lexicographic analysis by analysing them within the corpus of neologisms and their meanings in some dictionaries.

Marija Musa

LEKSIČKE ZNAČAJKE TEKSTOVA SLUŽBENIH LISTOVA U BIH OD 1990. DO 2005.

Sociolingvistička tema – status hrvatskoga jezika u javnoj komunikaciji u BiH od 1990. do 2005. godine – obrađuje se u ovome članku. U jezičnim politikama te države nijekana je historičnost hrvatskoga jezika pa i sam hrvatski jezik. Međutim njegova historičnost u BiH održavala se različitim izvanlingvističkim i svakako lingvističkim sredstvima.

Budući da se u članku govori o položaju hrvatskoga jezika u Bosni i Hercegovini u tekstovima javne komunikacije i kako se standardni jezik ostvaruje kroz svoje funkcionalne stilove, pozornost je usmjerena na jedan od najzastupljenijih stilova u sferi komunikacije, a to je administrativni funkcionalni stil. Za istraživanje položaja hrvatskoga jezika u navedenom razdoblju na planu toga stila istraženi su tekstovi sljedećih službenih glasila: Službeni list BiH, Narodni list HRHB i Gradski službeni glasnik Grada Mostara (Službeni list grada Mostara). Prikupljena građa analizirana je na leksičkoj razini jer se na toj jezičnoj razini ponajbolje može odrediti status jezika u javnoj komunikaciji.

LEXICAL FEATURES OF TEXTS IN THE OFFICIAL GAZETTES IN BOSNIA AND HERZEGOVINA FROM 1990 TO 2005

This paper deals with a sociolinguistic topic – the status of the Croatian language in public communication in Bosnia and Herzegovina from 1990 to 2005. Historicity of the Croatian language and the Croatian language itself have been denied in the language politics of this country. However, its historicity in Bosnia and Herzegovina has been reflected in different extralinguistic and linguistic resources.

Since the paper deals with the position of the Croatian language in Bosnia and Herzegovina in texts the purpose of which is public communication and with the realization of the standard language through its functional styles, the attention is focused on one of the most frequent styles in the domain of communication – the administrative functional style. For the research of the position of the Croatian language in the above mentioned period with respect to the administrative functional style, texts from the following official gazettes were analyzed: *Službeni list BiH*, *Narodni list HRHB* and *Gradski službeni glasnik Grada Mostara (Službeni list grada Mostara)*. The collected data were analyzed on the lexical level since this linguistic level is best suited for determining the status of a language in public communication.

Šimun Musa i Mirela Šivanaušić**A. B. ŠIMIĆ O LIKOVNOSTI AVANGARDE**

Za A. B. Šimića ekspresionizam nije samo jedna poetska faza, nego smisao i način – bit stvaralaštva. Kao što je u ekspresionizmu pa i u avangardi uopće likovnost bitno stilsko obilježje, tako je i u Šimićevo djelu boja ne samo sredstvo pjesničkog izraza u gradbenom postupku vizualizacije, nego i predmet njegovih kritičkih kao i teorijsko-estetičkih preokupacija. U člancima koji se izričito odnose na slikarstvo, nastalim između 1916. i 1924. godine, Šimić govori o likovnim temama u različitim prigodama, najčešće ukratko, izvještajno, ali ponekad i posve studiozno.

Prateći živo i široko europsku kulturno-umjetničku scenu, posebno se zanimajući za njemačku književnost, umjetnost i kulturu uopće, s jednakim interesom za praktično-stvaralačku kao i znanstveno-teorijsku stranu, Šimić već kao dvadesetogodišnjak postaje zapaženo ime našeg pjesničkog ekspresionizma, ali i vrstan znalac, najvlastito likovnosti, avangardnog stvaralaštva uopće.

A. B. ŠIMIĆ ON THE VISUAL ELEMENTS IN THE AVANT-GARDE

For A. B. Šimić expressionism is not only a poetic phase, but also a sense and a style – the essence of creativity. Since visual elements are a very important stylistic characteristic in expressionism and avant-garde in general, in Šimić's work colour is not only a means of poetic expression in creating a visualization procedure, but also the subject of his critical, as well as theoretical-aesthetic, preoccupations. In his articles related to painting, written between 1916 and 1924, Šimić speaks about artistic topics on different occasions, mostly shortly, in the form of a report, but sometimes also very studiously.

By following the European cultural-artistic scene lively and widely, especially by showing interest in German literature, art and culture in general, in the practical-creative and the scientific-theoretical side to an equal degree, at the age of 20 Šimić became a famous name of our poetic expressionism and a notable connoisseur of the visual and avant-garde creativity in general.

Sylvia Nowak-Bajcar

**KULTUROLOŠKO-POLITIČKE DIMENZIJE ANDRIĆEVA SUSRETA S
KRAKOVOM 1914. GODINE. POKUŠAJ REKONSTRUKCIJE**

Rekonstrukcija krakovskog perioda Andrićevih studija 1914. godine dozvoljava da se u novom svjetlu sagleda svijet umjetničkih, filozofskih i političkih zanosa i razočaranja nobelovca. Jedna od takvih zanimljivih i nerazjašnjenih epizoda iz ovog perioda piščeve biografije su okolnosti Andrićeva susreta s čuvenim engleskim političarom i novinarom Williamom Seton-Watsonom. Fokusirajući se na piščeve izbore manifestirane u gestama odbacivanja i afirmacije neposredno prije izbijanja Prvog svjetskog rata, pokazujem ulogu koju je u formiranju Andrićevog umjetničkog profila odigrao susret s poljskom kulturom početkom 20. stoljeća.

**CULTURAL-POLITICAL ASPECTS OF ANDRIĆ'S KRAKOW EXPERIENCE
1914. AN ATTEMPT AT A RECONSTRUCTION**

A reconstruction of Andrić's Krakow experience (1914) opens up the world of the young artist's artistic, philosophical and political exultations and disappointments. One such interesting and unexplained episode from this period of the writer's life is his encounter with William Seton-Watson, the famous English politician and journalist. By focusing on the writer's choices made just before the outbreak of World War I, manifested both in gestures of rejection and in gestures of affirmation, I intend to show the role played in the formation of the artist's identity by his encounter with the Polish culture of the early 20th century.

Mirela Omerović

RELACIJE IZMEĐU PRIJEDLOGA I PADEŽNIH KATEGORIJA (NA PRIMJERIMA PRIJEDLOŽNOG INSTRUMENTALA)

U radu se govori o međusobnim odnosima i utjecaju značenjskih obilježja prijedloga na opće padežno značenje uz koje dolaze pojedini prijedlozi, posebno na opće padežno značenje instrumentala, što se ilustrira prijedložnim instrumentalnim konstrukcijama. Specifični suodnos padeža i prijedloga jedan je od temeljnih izvora obavijesti o prostornim predodžbama. Prijedlozi zajedno s drugim jedinicama u konstrukciji sudjeluju u formiranju i posredovanju prostornih značenja. Značenjskim obilježjima prijedloga specificira se prostorno značenje prijedložno-padežnih konstrukcija ili se konkretiziraju apstraktnije značenjske kategorije utemeljene na principima semantičkih transpozicija.

RELATIONS BETWEEN PREPOSITIONS AND CASE CATEGORIES (ON THE EXAMPLE OF PREPOSITIONAL INSTRUMENTAL)

This paper discusses the relationships and the impact of semantic features of prepositions on the general meanings of cases, especially on the general meaning of the instrumental case. This is illustrated by prepositional instrumental constructions. The specific nature of the relationship between prepositions and cases is a fundamental source of information about spatial perceptions. Prepositions, together with the other elements in a structure, participate in the formation and intermediation of spatial meanings. Spatial meanings of prepositional constructions are specified by the meaning features of prepositions. Also, abstract semantic categories, based on the principles of semantic extension, become concrete due to the meaning features of prepositions.

Ismail Palić**O MODALNIM I POJAČAJNIM PRIDJEVIMA**

U izlaganju je riječ o upotrebi modalnih i pojačajnih pridjeva u nominalnim sintagmama. Modalni pridjevi kakvi su *moćuć*, *vjerovatan*, *siguran* i drugi te pojačajni pridjevi poput *čisti*, *pravi*, *obični*, *puki* i neki drugi, odlikuju se naročitom upotrebom koja odstupa od prototipične upotrebe pridjeva. Ta naročitost najprije se tiče ograničenoga izbora imenica s kojima se kombiniraju, pri čemu se pokazuje značajnom distinkcija između relacijskih i nerelacijskih imenica, kao i imenica kojima se označuju entiteti (bića i predmeti) te onih kojima se označuju opredmećeni događaji i stanja. Njihova posebnost nadalje se očituje u nemogućnosti ili ograničenoj mogućnosti njihove upotrebe u službi predikativa, nužnosti aktualizacije konteksta za njihovu pravilnu semantičku interpretaciju i dr. Također, zaključuje se kako modalni i pojačajni pridjevi po svojim upotrebnim svojstvima stoje u prepoznatljivim relacijama s glagolima i česticama. Zbog toga je vrijedno raspraviti i pitanje njihove kategorijalne pripadnosti, barem u nekim slučajevima.

ON MODAL AND INTENSIFYING ADJECTIVES

In this paper I write about the use of modal and intensifying adjectives in noun phrases. Modal adjectives such as *moćuć*, *vjerovatan*, *siguran*, etc., and intensifying adjectives, for example *čisti*, *pravi*, *obični*, *puki*..., are used in a way which deviates from the prototypical use of adjectives. This is primarily related to a limited choice of nouns with which they can combine, wherein a significant distinction appears between relational and non-relational nouns, nouns which denote entities (beings and objects) and nouns which denote actions and states. Their particularity is also manifested in the impossibility or limited possibility of their use as predicates, in the necessity of context actualization for their correct semantic interpretation, etc. Also, I conclude that modal and intensifying adjectives, due to the properties that govern their use, are in recognizable relations with verbs and particles. Consequently, it is very important to analyse to which word category they belong, at least in some cases.

Martina Perić

AUTOBIOGRAFSKI NARATIVI – O PRELAŽENJU GRANICA IZMEĐU STVARNOSTI I FIKCIJE

Rad će se baviti autobiografijom kao narativnim žanrom te njezinim odnosom prema kategoriji fikcionalnog i nefikcionalnog u naratologiji. Iako među teoretičarima autobiografije postoji konsenzus oko toga da je ona narativni tekst, autobiografski narativi propituju opravdanost postojanja podjele na faktografsku i fikcijsku priču u okvirima naratoloških istraživanja (npr. kod Genettea). Od ranog zahtjeva za faktografičnošću autobiografije već se odavno odustalo, te se autobiografiju u suvremenim teorijama počelo razmatrati kao žanr jednako fikcionalan poput romana ili pripovijetke. Ali, činjenica jest da autobiografija uvijek govori o životu svojeg autora, dakle, njezino sadržajno polazište je svakodnevni život osobe koja ju ispisuje te je u tom slučaju autobiografska naracija neodvojiva od stvarnosti na koju se referira i koju tekstualno uobličuje. Zato Lejeuneov autobiografski ugovor koji se izražava trokutom jednakosti između autora, pripovjedača i lika upućuje na specifičnost autobiografske naracije, koja govori u životu svog autora, ali zadržava pravo na selektivno i krajnje subjektivno očište autobiografa koje neizbježno stvara fikcionalni okvir autobiografskog narativa.

AUTOBIOGRAPHICAL NARRATIVES – CROSSING THE FINE LINE BETWEEN REALITY AND FICTION

This paper addresses the issue of autobiography as a narrative genre and its relations towards the categories of fiction and non-fiction in narratology. Although most of the theories of autobiography define it as a narrative genre, autobiographical narratives raise the question of validity of classification of narrative texts as either fictional or non-fictional (for example, in Genette's theory of narrative). The early postulate of fact-based autobiographical text has been forsaken, and contemporary theories of autobiography tend to analyse it as a genre that is fictional, just like a novel or a story is. However, autobiography is always about the life of its author, i.e. its basic content is the everyday life of the person writing it. Therefore, autobiographical narration is inseparable from the reality that it refers to and shapes into a text. Therefore Lejeune's "pacte autobiographique" which is presented as a triangle of identity between the author, the narrator and the character, reveals the most specific characteristic of autobiographical narration – it is a narration that refers to the life of its author, but still maintains the selective and ultra-subjective autobiographer's point of view, which inevitably produces the fictional frame of autobiographical narrative.

Ivana Petešić

**ODNOS HRVATSKOCRKVENOSLAVENSKIH I ČAKAVSKIH JEZIČNIH
ELEMENTA U GLAGOLJSKOM PRIRUČNIKU ZA SVEĆENIKE IZ
15. STOLJEĆA**

Rad se temelji na uočavanju i proučavanju odnosa jezičnih pojava koje se opisuju kao starije (jezični elementi hrvatskog crkvenoslavenskog jezika) i mlađe (tendencija pomlađivanja jezika uvođenjem govornog elementa) u hrvatskoglagoljskim tekstovima. Petnaesto je stoljeće razdoblje kada jača utjecaj narodnog jezika i njegovi elementi ulaze u sve veći broj tekstova, čineći tako jedinstven jezični amalgam sa starijom, hrvatskokrkvenoslavenskom normom. U Priručniku za svećenike, koji pripada Berčićevoj zbirci glagoljskih fragmenata, a porijeklom je s Dugog otoka, uočeni su elementi obje navedene književnojezične norme, što bi moglo biti i u vezi s namjenom samog teksta – u prijašnjim je istraživanjima uočeno da upravo tekstovi zborničkog karaktera u sebe unose elemente govornog jezika. U kojoj su mjeri ti elementi zastupljeni u ovome tekstu, a koliko se čuva starija jezična norma pokazat će naše istraživanje, a rezultati će se dovesti u vezu s vrstom i namjenom teksta, tj. otkriveno jezično stanje promatrat će se kroz činjenicu da ovaj tekst ne opisuje same obrede, ali je u uskoj vezi s njima – što će i utjecati na ispreplitanje navedenih književnojezičnih normi.

**RELATIONS BETWEEN THE CROATIAN OLD CHURCH SLAVONIC AND
ČAKAVIAN LANGUAGE ELEMENTS IN THE 15th CENTURY GLAGOLITIC
TEXT *PRIRUČNIK ZA SVEĆENIKE***

The paper focuses on discovering and studying the relations between the linguistic phenomena which are described as older (elements of the Croatian Old Church Slavonic language) and younger (tendencies of rejuvenating the language by introducing the elements of spoken language) in Croatian Glagolitic texts. In the 15th century the influence of spoken language grew and its elements were combined with the older, Croatian Church Slavonic language, and the result of this process was a unique language amalgam. In *Priručnik za svećenike*, a part of Berčić's collection, elements of both languages can be found, which could be related to the purpose of the text – previous research has revealed that the younger/spoken language elements tend to be represented to a greater extent in collections of texts. This research will show to which extent the younger elements and those of the Old Church Slavonic language are represented in this text, and the results will be connected to the purpose of the text.

Neda Pintarić i Eva Tibenska

ZAJEDNIČKI SLAVENSKI KORIJENI U NAZIVIMA PTICA

U članku će biti riječi o zajedničkim, sličnim korijenima u leksemima kojima polazišni hrvatski jezik te uspoređivani poljski, ruski, slovački i češki jezik nazivaju ptice iz našega okoliša. Ovi će se leksemi uspoređivati s korijenom u staroslavenskome jeziku, kad se za te oblike nađu odgovarajući primjeri. Rad je dio šestojezičnoga rječnika slavenskih univerzalija koji je prijavljen na projektu HRZZ, a autori će biti već navedene autorice za hrvatski, poljski, slovački i češki te Ewa Komorowska za ruski jezik, a sve tri autorice uspoređivat će lekseme u staroslavenskome jeziku. Do sada je izrađen članak o nazivima voda pa će se sinkronijska metodologija primijeniti na ovaj članak o pticama. Uz naziv ptice navodit ćemo i njezino glasanje te frazem s njom povezan.

THE ROOTS OF LEXEMES NAMING BIRDS

The paper deals with common Slavic roots (Croatian, Polish, Russian, Slovak, Czech and Old Slavic) involved in naming birds. The paper is a part of the future Dictionary of six Slavic languages by Neda Pintarić (for Croatian and Polish), Ewa Komorowska (for Russian) and Eva Tibenska (for Slovak and Czech). The authors will compare the lexemes with forms in the Old Slavic language.

A paper about hydronyms, naming common water lexemes, has already been written. The previous methodology will be applied in our present paper.

Aleksandra Popin

„SLIKAREVE SU OČI IZVORI, NE SAMO OGLEDALA”

Vasko Popa je pesnik za koga se zasigurno može reći da je od svojih pesničkih početaka bio povezan i sa vizuelnim umetničkim medijem. Naime, svaka od njegovih knjiga pesama imala je kao obeležje „znamenje” u vidu crteža, koji su bili u simboličkoj vezi sa sadržajem knjiga. Osim toga, gotovo od početka svoga pesničkog stvaralaštva pisao je, bilo u stihu ili prozi, i o svojim savremenim slikarima. Ako se obrati pažnja na to o kojim slikarima je reč, videćemo da su svi oni svojim stvaralačkim opusom bili umetnička sabraća i samoga Pope, jer su napravili rez i svojevrstu malu revoluciju u posleratnoj jugoslovenskoj umetnosti. Taj prevrat nije ostao nezabeležen i u evropskim/svetskim razmerama.

U radu ćemo se baviti tekstovima Vaska Pope, vezanim za slikare i njihova ostvarenja, koji su nastajali od pedesetih do kraja sedamdesetih godina 20. stoleća, pri čemu su najbrojniji vezani za stvaraoce Mediale (one koji su bili njeni aktivni „članovi”, ali i one koji su tu bili sporadično: Dado Đurić, Leonid Šejka, Vlada Veličković, Olja Ivanjicki, Milić od Mačve, Miro Glavurtić, Milovan Vidak, Svetozar Samurović, Siniša Vuković, Desa Kerečki), ali i za neke druge, bliske našem pesniku (Mario Maskareli, Javor Rašajski, Dušan Ristić, Peđa Milosavljević). Videćemo na koji način jedan pesnik percipira sliku kao vrstu umetničkog izraza, koja mu postaje podtekst, te da li postoje izvesne autopoetičke relacije između njih.

“THE EYES OF A PAINTER ARE SOURCES, NOT JUST MIRRORS”

Vasko Popa was a poet for whom it can be claimed that he was connected to the visual artistic medium from the beginning of his poetic creativity. Each of his books of poems was marked with an “omen” in the form of drawings symbolically related to the content of the book. In addition, almost from the beginning of his poetic career, he had written, whether in verse or prose, about painters who were his contemporaries. If we pay attention to the painters in question, we will realise that all of them, through their creative work, were Popa’s artistic comrades because they brought about a revolution of a kind in the post-war Yugoslav art. This upheaval did not go unnoticed on the European/world scale.

This paper deals with Vasko Popa’s texts related to painters and their work that were written in the period between 1950s and the end of the 1970s. The majority of them are related to those who were part of Mediala (an artistic group founded in Belgrade in 1953), including those who were its active “members” and those who were in it sporadically: Dado Đurić, Leonid Šejka, Vlada Veličković, Olja Ivanjicki, Milić od Mačva, Miro Glavurtić, Milovan Vidak, Svetozar Samurović, Siniša Vuković, Desa Kerečki. However, some texts are also related to other painters close to Popa (Mario Maskareli, Javor Rašajski, Dušan Ristić, Peđa Milosavljević). We will examine how the poet perceives the painting as a form of an artistic expression that becomes a subtext, and whether there are certain autopoetic relations between them.

Emilian Pralat

KORESPONDENCIJA POLJAKA I JOSIPA EUGENA TOMIĆA U SVJETLU KORESPONDENCIJE IZ FONDA NSK U ZAGREBU

Predmet članka je sačuvana i do sada nepoznata korespondencija Poljaka namijenjena Josipu Eugenu i Hermini Tomić, pohranjena u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu i slika uzajamne kulturne percepcije Poljaka i Hrvata na osnovi ovih pisama. Analiza pojedinih pisama zbog toga je popraćena razmatranjem poljsko-hrvatskih konteksta, kulturnih kontakata u 19. stoljeću pa i poglavljem posvećenim slici Hrvatske i južnih Slavena, koja nastaje na temelju periodika izdavanih u Velikoj Poljskoj, Poznanju i Poljskoj.

Predstavljenje glavnih točaka interesa poljskog tiska i poljskih autora/pisaca za široko shvaćenu slavensku kulturu, posebno hrvatsku, svjedoči o dubokom srodstvu obiju nacija. Dokaz je o postojanju bliskih i dubokih veza između Poljske i Hrvatske koje mogu biti početak uzajamnog redovitog i profesionalnog propagiranja kulturne baštine. Interes za južne Slavene, a prije svega za hrvatsku književnost na području Velikopoljske potjecalo je djelomice iz specifičnog kulturnog ozračja, koje je vladalo u ovom dijelu okupirane Poljske u XIX. stoljeću.

Godine 2014. slavimo prvu godišnjicu ulaska Hrvatske u Europsku uniju, što predstavlja savršenu priliku da se uoči zajednička višestoljetna prošlost, koju su u tom slučaju odredile kultura i književnost. Istovremeno tom prigodom možemo postaviti pitanja za stanje poljsko-hrvatskih kulturnih odnosa, načine njihova kultiviranja i jačanja.

CORRESPONDENCE BETWEEN POLES AND JOSIP EUGEN TOMIĆ

The topic of this paper is the preserved and previously unknown correspondence between Poles and Josip Eugen and Hermina Tomić, stored in the National and University Library in Zagreb and the image of mutual cultural perception of Poles and Croats formed on the basis of these letters. An analysis of individual letters is therefore accompanied by a consideration of the Polish-Croatian context, cultural contacts in the 19th century, and even a chapter dedicated to the image of Croatia and the South Slavs, which is created on the basis of periodicals in Great Poland, Poznan and Poland.

Presentation of the main points of interest of the Polish press and Polish authors/writers in a broad understanding of Slavic culture, especially Croatian, is evidence of a profound kinship between the two nations. Primary proof of this is the existence of close and deep relations between Poland and Croatia, which may be the beginning – of mutual and regular professional propagation of cultural heritage. Interest in the South Slavs, primarily in Croatian literature, in the area of Great Poland (Wielkopolska) partly stemmed from the specific cultural atmosphere that reigned in this part of the occupied Poland in the 19th century.

In 2014 we celebrate the first anniversary of the Croatian accession to the European Union, which represents a perfect opportunity to get ahead of the common, centuries-long history, which in this case has shaped culture and literature. Simultaneously on this occasion we can ask questions about the state of Polish-Croatian cultural relations and ways in which they can be cultivated and reinforced.

Ivo Pranjković**RELACIJSKE RIJEČI**

U prilogu se raspravlja o pojmu relacije (relativnosti) u jeziku uopće, a zatim o pojedinim jezičnim jedinicama relacijske naravi (relacijskim morfemima, relacijskim riječima, relacijskim /relativnim/ rečenicama), a osobita se pozornost posvećuje onim riječima čija je narav izrazito relacijska. Razlikuju se u tu svrhu relacijske riječi u užem i u širem smislu. U užem smislu to su riječi (ponajprije prijedlozi i veznici) koje služe za uspostavljanje odnosa među drugim riječima odnosno drugim jezičnim jedinicama uopće. U širem smislu relacijskim se riječima smatraju one riječi koje su funkcionalno i značenjski nesamostalne, ovisne o drugim riječima. To se odnosi na pridjeve i zamjenice te na neke priloge, a pogotovo na one (pridjeve i zamjenice) što se i nazivaju relacijskim (relativnim ili odnosnim) pridjevima odnosno zamjenicama.

RELATIONAL WORDS

The paper focuses on the concept of relativity in language in general, but also on individual linguistic units that are of a relational/ relative nature (relational morphemes, relational/relative words, relational/relative clauses), with special attention being given to those words of a particularly relational nature. In this sense, we can distinguish between relational words in the narrow sense and relational words in the wider sense. The former include words (primarily prepositions and conjunctions) that establish relations between other words, that is, other linguistic units in general. The latter include those words that depend on other words, i.e. those that are not functionally and semantically independent. More specifically, they include adjectives and pronouns, as well as some adverbs, and especially those (adjectives and pronouns) that are called relational (relative) adjectives and pronouns.

Jakov Sabljčić**ODNOS TEKSTA I SLIKE U NARATIVNOJ POEMI JAMERIKA: TRIP
MAŠE KOLANOVIĆ**

Jamerika: trip (2013) narativna je poema hrvatske književnice i znanstvenice Maše Kolanović. Ujedno je posrijedi i putopis s osobito naglašenom intermedijalnošću pomoću koje se višestruko kombiniraju elementi poezije, proze i stripa. U *Jamerici* se opisuje obiteljski posjet bratu, emigrantu iz Hrvatske u SAD u vrijeme tekuće ekonomske krize. U djelu se ostvaruje osobit spoj verbalnoga i slikovnoga umjetničkoga izraza. Pomoću mnogobrojnih citata, parola, crteža i reklamnih sadržaja iskazuje se kritički stav s motrišta jednoga osobnoga doživljaja Amerike, a koji je često u suprotnosti s njezinim uobičajenim prikazima i kolektivnom percepcijom. Putopisna poema prožeta je citatima iz književnosti, glazbe, filma i stripa u kombinaciji s dodanim ilustracijama, obojanim plohama, kolažnim dodacima i elementima reklame. Sve nabrojane relacije književnosti i ostalih oblika umjetničkoga izraza potiču su za analizu uloga i značenja tih relacija unutar *Jamerike: tripa* kao „slikovnice za odrasle”.

**THE RELATION BETWEEN WORD AND IMAGE IN THE NARRATIVE
POEM JAMERIKA: TRIP BY MAŠA KOLANOVIĆ**

Jamerika: trip (2013) is a narrative poem written by the Croatian writer and scientist Maša Kolanović. At the same time it is also an overtly intermedial travelogue which repeatedly combines the elements of poetry, prose and comic strips. *Jamerica* describes a family visit to the author's brother, a Croatian emigrant to the USA at the time of the current economic recession. The work presents a remarkable combination of written and visual artistic expression. Through a wealth of quotes, slogans, drawings and advertisements, and starting from her personal experience, the author expresses her critical view of America, which is very often in stark opposition to the way in which it is commonly depicted and perceived. This travel poem incorporates many quotes from literature, music, film and comic strips in combination with added illustrations, coloured surfaces, patchwork pieces and elements of advertisements. All these relations between literature and other forms of artistic expression serve as an incentive for an analysis of the role and meaning of these relations within the poem *Jamerika: tripa* as a “picture book for adults”.

Dubravka Sesar

SLAVISTIKA I KROATISTIKA ILI „KOLIKO SE MEĐUSOBNO POZNAJEMO?“

Odnos između slavistike i kroatistike općenito podrazumijeva odnos između jedne široko shvaćene filologije srodnih jezika i književnosti prema filologiji jednoga člana „obitelji” i obrnuto. Kao i ostali odnosi u velikoj obitelji i on se tumači ovisno o kutu gledanja, odnosno o shvaćanju slavistike i kroatistike iz perspektive europske (slavenske i neslavenske) i hrvatske slavistike i kroatistike. Povijest toga odnosa datira od početaka formiranja jezikoslovlja kao samostalne znanstvene discipline u okviru humanističkih znanosti, odnosno od stvaranja modernih nacionalnih filologija u 19. stoljeću, kad su je (tu povijest) počeli ispisivati pioniri slavenske filologije i do danas priznati slavisti. Razumljivo je da su istražujući povezanost slavenskih jezika u povijesti i suvremenosti polazili od vlastitoga jezika i njime pisane književne baštine, koja je s vremenom sve više postajala predmet istraživanja druge znanstvene discipline – znanosti o književnosti. Zbog udaljavanja jezikoslovlja i znanosti o književnosti danas u znanstvenim istraživanjima više gotovo i nema primjera sinteze lingvističkoga i književnoznanstvenoga pristupa književnom jeziku i književnom djelu, a filologija „u užem smislu” postala je sinonim za jezikoslovlje. Tome je pridonijela i suvremena standardologija, odnosno teorija standardnoga jezika, koja književni jezik odjeljuje od standardnoga. Današnji odnos između slavistike i kroatistike teško je razumjeti bez povijesnoga konteksta, kojemu valja dodati inozemne i domaće (hrvatske) slavističko-kroatističke poveznice. Zbog širine i složenosti teme ograničit ćemo se na pitanje koliko se međusobno poznajemo, odnosno po čemu se danas u odnosu prema hrvatskom jeziku i književnosti bitno razlikuje inozemna, ponajprije slavenska, slavistika i kroatistika od hrvatske slavistike i kroatistike.

SLAVIC AND CROATIAN STUDIES OR “HOW WELL DO WE KNOW EACH OTHER?”

The relationship between the Slavic and Croatian studies implies a relationship between a broadly understood philology of related languages and literatures and the philology of one “family” member, and vice versa. Just like other types of relationships within a big family, they too are interpreted in different ways, depending on one’s perspective, that is, on one’s understanding of the Slavic and Croatian studies from the perspective of European (Slavic and non-Slavic) and Croatian Slavic and Croatian studies. The beginning of this relationship dates back to the very beginnings of linguistics as an independent discipline within the framework of humanities, that is, to the beginnings of contemporary national philologies in the 19th century. This is when the history of this relationship began to be recorded by the pioneers of Slavic philology who are still renowned in the domain of Slavic studies.

It is understandable that in their research of connections between Slavic languages, both from the historical and the contemporary point of view, they used, as their starting point, their own language and literature written in that language, which, as time passed, had increasingly become the topic of research of a different discipline – the literary science. Because linguistics and literary science have drifted apart, nowadays there are almost no examples of synthesis of the linguistic and the literary science approach to the language used in literature and to the literary works, and philology “in the narrow sense of the word” has become a synonym for linguistics. Standardology, that is, the theory of the standard language, which has introduced a division between the literary language and the standard language, has also contributed to this. It is difficult to understand the contemporary relationship between the Slavic and Croatian studies outside of the historical context. To this we must also add the foreign and domestic (Croatian) ties between the Slavic and Croatian studies. Because of the width and complexity of this topic, we will limit ourselves to discussing the issue of how well we know each other, that is, of what makes the way in which foreign, primarily Slavic, Slavic and Croatian studies treat the Croatian language and literature so different from the way in which Croatian Slavic and Croatian studies treat them.

Josip Silić

RADNJE GLAGOLĀ U HRVATSKOME JEZIKU

Četiri su vrste glagola u hrvatskome jeziku. Podijeljene su u dvije faze. U prvoj su fazi nesvršene i svršene radnje, a u drugoj svršene. Svršene su radnje prve faze neprefigurane, a svršene radnje druge faze prefigurane. Nesvršene su radnje prve faze predstavljene glagolima tipa kòpati, a neprefigurane svršene radnje glagolima tipa rěći. Prefigurane su svršene radnje glagola predstavljene glagolima tipa okòpati i ìzreći.

U drugoj su fazi također dvije vrste. U prvoj su vrsti nesvršene radnje, a u drugoj vrsti svršene radnje. I jedne su i druge prefigurane. Nesvršene su radnje predstavljene glagolima tipa okopávati, a svršene radnje glagolima tipa pookopávati. (Glagoli tipa rěći tu glase izricati i poizricati.)

U prvoj su fazi radnje nedjeljive, a u drugoj djeljive. Nedjeljive su radnje jednostrajne, a djeljive višetrajne. Tako su radnje glagola kòpati i okòpati jednostrajne, a radnje glagola okopávati i glagola pookopávati višetrajne. Glagol kòpati znači „obavljati radnju kopanja od početka do kraja”, a glagol okòpati „obaviti radnju kopanja od početka do kraja”. I jedna se i druga radnja obavlja jedanput. Radnje se pak glagola okopávati i glagola pookopávati obavljaju više puta.

U vezi s time reći će se nešto više o oblikotvorbi takvih glagola, pa onda i o njihovim radnjama.

VERB ACTIONS IN CROATIAN

There are four types of verbs in Croatian. They can be divided into two phases. The first phase consists of imperfective and perfective actions, and the second of perfective. The perfective actions in the first phase are unprefixated, and those in the second are prefixated. The imperfective actions in the first phase are represented by verbs of the type kòpati, and the unprefixated perfective verb actions by verbs of the type rěći. Prefixated perfective verb actions are represented by verbs of the type okòpati and ìzreći.

The second phase also consists of two types – the imperfective and the perfective actions. Both of these are prefixated. Imperfective actions are represented by verbs of the type okopávati, and perfective by verbs of the type pookopávati. (Verbs of the type rěći in this phase have the form izricati and poizricati.)

In the first phase actions are indivisible, and in the second they are divisible. Indivisible actions are temporally indivisible, and the divisible ones are durative or repetitive. Thus, the verb actions of kòpati and okòpati are temporally indivisible, and the verb action of the verb pookopávati durative/ repetitive. The verb kòpati has the meaning of “to perform the act of digging from the beginning to the end”, and the verb okòpati “to complete the act of digging from the beginning to the end”. Both actions are performed only once. The actions of the verbs okopávati and pookopávati are performed more than once.

With respect to this, the paper focuses on word formation patterns in these types of verbs, and on actions expressed by them.

Ljudmil Spasov, Elizabeta Ralповska i Milica Petruševska

USPOREDBA PRAVOPISNIH I SLOVOPISNIH RJEŠENJA HRVATSKE I MAKEDONSKE JEZIČNE PRAKSE U DRUGOJ POLOVICI 19. I PRVOJ POLOVICI 20. STOLJEĆA: MORFO(FONO)LOŠKO NASPRAM FONETSKOGA/FONOLOŠKOGA PISANJA

I u hrvatskoj i u makedonskoj jezičnoj praksi jezikoslovni su razlozi – uz tradicijske, pa i političke – išli u prilog pravopisnom raspletu u korist fonološkoga pravopisa, koji se dogodio u hrvatskoj sredini u zadnjem desetljeću 19. st., a u makedonskoj sredini potkraj prve polovice 20. st. Hrvatsku i makedonsku slovopisnu (grafijsku) i pravopisnu (ortografsku) praksu uspoređujemo na sljedeći način: 1. Hrvatska: Josip Partaš, *Pravopis jezika ilirskoga*, Zagreb, 1850., književni jezik kao objedinjavajući čimbenik komu priliči morfološko pisanje. Makedonska: Konstantin M. Petković, *Rječnik, Zbirka poslovice, Zbirka ličnih imena* (oko) 1852. 2. Hrvatska: Marčel Kušar, *Nauka o pravopisu jezika hrvackoga ili srpskoga (fonetičkom i etimologijskom)*, Dubrovnik, 1889. Vjerno bilježenje glasova, s mogućim ustupcima etimologiji. Makedonska: Krste Misirkov, *Za makedonckite raboti*, Sofija, 1903. 3. Hrvatska: Ivan Broz, *Hrvatski pravopis*, Zagreb, 1892., 1893. Pravopis uglavnom zasnovan na fonološkom načelu. Makedonska: Blaže Koneski, Krum Tošev, *Pravopis na makedonskiot literaturen jazik*, Skopje, 1950.

A COMPARISON OF ORTHOGRAPHIC AND GRAPHIC SOLUTIONS IN THE CROATIAN AND MACEDONIAN LANGUAGE PRACTICE IN THE LATE 19TH AND EARLY 20TH CENTURY: MORPHO(PHONO)LOGICAL VERSUS PHONETIC/PHONOLOGICAL ORTHOGRAPHY

In both the Croatian and Macedonian language practices, linguistic – along with traditional and political – reasons went in favour of the phonological orthographic outcome, which took place in the last decade of the 19th century in Croatia and at the end of the first half of the 20th century in Macedonia. Croatian and Macedonian graphic and orthographic practices are compared as follows: 1) Croatian: Josip Partaš, *Pravopis jezika ilirskoga*, Zagreb, 1850, which sees morphological writing inherent to literary language as a unifying factor. Macedonian: Konstantin M. Petković, *Dictionary, Collection of proverbs, Collection of personal names*, (around) 1852. 2) Croatian: Marčel Kušar, *Nauka o pravopisu jezika hrvackoga ili srpskoga* (phonetic and etymological), Dubrovnik, 1889 – authentic writing of speech sounds, with certain exceptions in favour of etymology. Macedonian: Krste Misirkov, *Za makedonckite raboti*, Sofia, 1903. 3) Croatian: Ivan Broz, *Hrvatski pravopis*, Zagreb, 1892, 1893 – an orthography mainly based on the phonological principle. Macedonian: Blaže Koneski, Krum Tošev, *Pravopis na makedonskiot literaturen jazik*, Skopje, 1950.

Diana Stolac

REKLAMNE STRATEGIJE – NEKADA I SADA

U izlaganju se iznose obilježja reklamnoga diskursa u novinama u 19. stoljeću te u različitim medijima u 20. i 21. stoljeću. Naglasak je na reklamnim strategijama koje se rabe. Potom se analizira njihov odnos. Zamjećuju se zajednička obilježja, ali i razlike. Razlike su uvjetovane mogućnostima pojedinih medijima, različitim proklamiranim društvenim vrijednostima, sociološkim i sociolingvističkim razlozima. Pristup je prožimanje semiotičkoga i sociolingvističkoga.

ADVERTISING STRATEGIES – THEN AND NOW

The presentation discusses the features of the advertising discourse in newspapers in the 19th century and in various media in the 20th and 21st century. Emphasis is placed on the advertising strategies that are used. Their relationship will be analyzed. We can notice that there are common features, but also differences. The differences are the result of opportunities afforded by the different media, various proclaimed social values, social and sociolinguistic factors. The approach intertwines the semiotic and sociolinguistic elements.

Darja Šupljika

MORFOLOGIJA IMENICA U RUKOPISNOJ GRAMATICI ŠIME STARČEVIĆA

U radu se analizira morfologija imenica u rukopisnoj gramatici koja se čuva u Arhivu Hrvatske provincije Družbe Isusove u Zagrebu te pripada jednome od devet svezaka omota nazvanoga *Jezikoslovna djela*, a dio je ostavštine Šime Starčevića. Struktura je i koncepcija neobjavljene gramatike manje poznata široj javnosti pa je cilj ovoga rada prikazati onaj njezin dio koji se odnosi na morfologiju imenica. Rezultati će se analize usporediti s načinom opisa morfologije imenica u Starčevićевой gramatici *Nova ricsoslovica iliricska*, prvoj hrvatskoj gramatici na hrvatskome jeziku. Budući da autorstvo svih tekstova rukopisne ostavštine još uvijek nije posve potvrđeno, cilj je rada filološkom komparativnom metodom pridonijeti tezi da je i rukopisna gramatika dijelom plodnoga jezikoslovnog djelovanja Šime Starčevića.

NOUN MORPHOLOGY IN ŠIME STARČEVIĆ'S GRAMMAR IN MANUSCRIPT

This paper analyzes noun morphology in the grammar in manuscript kept in the Archives of the Croatian Province of the Society of Jesus in Zagreb. It belongs to one of the nine volumes known as *Jezikoslovna djela*, and is a part of Šime Starčević's legacy. The structure and the concept of the unpublished grammar book are less known to the general public. Thus, the aim of this paper is to present the part that refers to noun morphology. The results of the analysis shall be compared with the manner in which noun morphology was described in Starčević's *Nova ricsoslovica iliricska*, the first Croatian grammar book written in Croatian. Keeping in mind that the authorship of the complete manuscript legacy has not been completely confirmed, the aim of this paper is to contribute to the thesis that the manuscript grammar is a part of the rich linguistic work by Šime Starčević with the help of the comparative philological method.

Ante Topčić**GRADNJA, RIBARENJE I PISANJE PETRA HEKTOROVIĆA**

U radu ćemo se baviti odnosom književnog, arhitektonskog, likovnog i zanatskog u *Ribanju i ribarskom prigovaranju* Petra Hektorovića. Poticaj za takav istraživački pristup proizašao je iz činjenice da je *Ribanje i ribarsko prigovaranje* nastalo kao rezultat trodnevnog pjesnikova odmora od briga oko gradnje njegova Tvardalja za koji je rekao da ga je potpuno posvojio i da je s njim svezan. To znači da je Hektorović bio toliko opsjednut tom građevinom da je nemoguće ne pomisliti kako *Ribanje i ribarsko prigovaranje* nije samo opis i pripovijedanje zgoda s putovanja, nego i stanoviti opis i simboličko tumačenje navedene građevine. Jer, uistinu, ona jest građevina, ali je zbog natpisa, reljefa i likovnih simbola koje sadrži ujedno i pjesničko i slikarsko i kiparsko i filozofsko djelo koje je dubinski znakovito i pomalo tajanstveno. Uvjereni smo da je Hektorović na više mjesta, a posebno u središnjoj epizodi svoga *Ribanja* kazivao, ili barem ukazivao, na smisao i značenje pojedinih natpisa i likovnih simbola koji su zastupljeni na Tvardalju. Zato ćemo u radu nastojati otkriti Hektorovićevo promišljanje o umjetnosti i način na koji je povezivao svaku ljudsku djelatnost kao neku vrstu umjetnosti pa bilo to makar i lovljenje ribe od strane prostih i neukih ribara.

BUILDING, FISHING AND WRITING OF PETAR HEKTOROVIĆ

In this paper we will deal with the relationship between literature, architecture, art and handicrafts in Petar Hektorović's "*Ribanje i ribarsko prigovaranje*". The stimulus for this exploratory approach comes from the fact that "*Ribanje i ribarsko prigovaranje*" was the result of the poet's three-day holiday from the concerns about the construction of his Tvardalj, for which he said that it fully adopted him and that he was tied to it. This means that Hektorović was so obsessed with this edifice that it is impossible not to think that "*Ribanje i ribarsko prigovaranje*" is not just a description of and a story about a trip, but also a description and symbolic interpretation, of sorts, of this building. Because it truly is a building; but because of the inscriptions, the relief and visual symbols it is also a poetic, painting, sculptural and philosophical work that is deeply meaningful and a little bit mysterious. We are convinced that in several places, especially in the central episode of his work, Hektorović talked about, or at least warned of, the meaning and significance of certain inscriptions and visual symbols represented on Tvardalj. For this reason, we will try to shed light on Hektorović's deliberation about art and the way he connected every human activity with a certain type of art, even if this activity was that of the simple and ignorant fishermen catching fish.

Branko Tošović**KORELACIONAL**

Korelacional predstavlja sistem odnosa sastavljen od dva dijela – monolingvalnog (unutar jednoga jezika) i multilingvalnog (u okviru više jezika).

Postoji pet monolingvalnih korelacionala: mono-intrakorelacional (odnosi između jedinica iste podkategorije, npr. samoglasnika), mono-interkorelacional (odnosi između jedinica različitih podkategorija, recimo samoglasnika i suglasnika), mono-suprakorelacional (odnosi između različitih kategorija, tipa fonema i glasova), mono-superkorelacional (odnosi između komplementarnih kategorija, poput fonema i leksema), mono-ekstrakorelacional (odnosi jedinica različitih kategorija, poput fonema i grafema).

U okviru multilingvalnog korelacionala se izdvaja: multi-intrakorelacional (odnosi između regionalnih varijanata i/li dijalekata istog jezika, npr. hrvatskog), multi-interkorelacional (odnosi između genetski veoma bliskih jezika s istom dijalekatskom osnovicom, recimo štokavskih), multi-suprakorelacional (odnosi genetski bliskih jezika iste teritorijalne grupe s različitom dijalekatskom osnovom, tipa štokavskih i neštokavskih jezika), multi-superkorelacional (odnosi između genetski istih jezika bez teritorijalnog kontakta, poput hrvatskog i poljskog), multi-ekstrakorelacional (odnosi između genetski različitih jezika, recimo slovenskih i germanskih).

CORRELATIONAL

A correlational represents a system of relations composed of two parts – the monolingual (within one language) and the multilingual (within several languages).

There are five monolingual correlational: monointracorrelational (relations between the units of the same subcategory, e.g. vowels), monointercorrelational (relations between the units of different subcategories, e.g. vowels and consonants), monosupracorrelational (relations between different categories and types of phonemes and voices), monosupercorrelational (relations between complementary categories, such as phonemes and lexemes), monoextracorrelational (relations between units of different categories, such as phonemes and graphemes).

Within the multilingual correlational the following stand out: multiintracorrelational (relations between regional variations and/or dialects of the same language, e.g. Croatian), multiintercorrelational (relations between genetically very similar languages with the same dialectal base, such as Štokavian), multisupracorrelational (relations between genetically close languages of the same territorial group with a different dialectal base, such as Štokavian and non-Štokavian languages), multisupercorrelational (relations between genetically identical languages without territorial contact, such as Croatian and Polish), multiextracorrelational (relations between genetically different languages, e.g. the Slavic and the Germanic languages).

Marija Turk

MEĐUJEZIČNI DODIRI I UTJECAJI: STRANOJEZIČNI ELEMENTI U LEKSIKU HRVATSKOGA JEZIKA

Višestoljetni su civilizacijski, kulturni, politički, ekonomski i ini dodiri različitih naroda doveli do njihovih jezičnih dodira i posljedično međusobnih utjecaja. Međujezični se utjecaji očituju u različitim oblicima, kao što su interferencija, transferencija ili jezično posuđivanje, integracija i prebacivanje kodova. U lingvistici se jezičnih dodira najveća pozornost posvećuje leksičkome posuđivanju. Postoji više tipova leksičkog posuđivanja. U odnosu na jezik davalac razlikuju se: posuđenice, hibridne posuđenice, prevedenice i semantičke posuđenice. Hrvatski kao jezik maloga europskoga naroda, sukladno svojim snagama pulsirao je u duhovnim kretanjima koja su ga okruživala i živo se uključivao u europske kulturne i civilizacijske tokove i u mnogome oblikovao prema vanjskim uzorima. Na razini standardnojezičnih leksičkih činjenica, ponajprije u terminologiji, hrvatski pokazuje veliku sličnost u posuđenicama i prevedenicama s drugim europskim jezicima. Klasični su jezici, grčki i latinski, utkani u stručno nazivlje svih jezika jer su oni imali važan utjecaj za kulturu i znanost europskih naroda. Talijanski su elementi utkani u druge jezike u području glazbe, likovne umjetnosti, gastronomije, trgovine, bankarstva, književnoga i drugog nazivlja. Francuski su elementi prisutni u području kulture, gastronomije, umjetnosti, mode, diplomacije itd. Njemačke su posuđenice vidljive u području znanosti, tehnike i filozofije. Recentni utjecaji u svim jezicima dolaze iz engleskog jezika u svim područjima društvene stvarnosti. S nekim je jezicima, poglavito s njihovim dijalektima, dodir hrvatskoga bio blizak, intenzivan i dugotrajan. To su talijanski, njemački, mađarski i turski, a njihov se utjecaj očituje u leksiku na standardnojezičnoj i substandardnoj razini.

LANGUAGE CONTACT AND INFLUENCE: FOREIGN LINGUISTIC ELEMENTS IN THE CROATIAN LEXICON

Centuries of civilisational, cultural, political, economic, and other contacts between diverse ethnic communities have given rise to language contact and influence. Language contact is manifested in various guises, such as interference, transference or language borrowing, integration, and code-switching. Contact linguistics has tended to devote the most attention to lexical borrowing. There are several types of lexical borrowing. With reference to the source language we can distinguish between: loanwords, loanblends, loanshifts, semantic loans.

Croatian is the language of a small European nation which has lived, as far as it has been able to, within the spiritual and intellectual movements that have surrounded it, and which has swum enthusiastically in the European cultural and civilisational currents. Therefore, it was to a large extent formed according to external models;

however, its standardology has always incorporated a clear tendency to activate its own expressive potential inspired by foreign-language models, rather than accept those models passively. In terms of the Standard Croatian lexicon, and particularly in terminology, Croatian loanwords and loanshifts are very similar to those found in other European languages. The Classical languages – Greek and Latin – are woven into the terminology of all European languages due to their importance in the culture, science and scholarship of European nations. Italian elements are incorporated into other languages in the domains of music, art, food, trade, banking, literature, etc. French elements are present in the domains of culture, food, art, fashion, diplomacy, etc. German loans are visible in the domain of science, technology, and philosophy. Recently, English has influenced all languages with respect to every field of human endeavour. Croatian has had close, intense, and long-term contacts with several languages, particularly their dialects – Italian, German, Hungarian, and Turkish – the influence of which is observable in the lexicon of Standard Croatian and substandard idioms.

Tina Varga Oswald

ODNOS SUVREMENE KNJIŽEVNOSTI I STVARNOSTI U DVIJE PRIPVIJETKE *ISTA PRIČA* IMREA KERTÉSZA I PÉTERA ESTERHÁZYJA

Analizom jedinstvenog književnog djela *Ista priča: dvije pripovijetke* mađarskih književnika Imrea Kertésza i Pétera Esterházyja valja odrediti i opisati izmjenu književnih postupaka i tehnika koji su karakteristični za dva bliska razdoblja: kasnog modernizma i postmodernizma. Iznimna se rijetkost tog književnog djela očituje ne samo u književnom sjedinjenju koje su dva vrsna književnika stilski različito oblikovala sadržajno istom temom, nego i u znanosti o književnosti kojoj je istodobno ponuđen model za izradu sustava načelnih poetičkih vrijednosti jednoga i drugog razdoblja. Analizom uloge pripovjedača, načina razvijanja fabule, tipova karakterizacije, odnosa prema jeziku te književnih postupaka valja ukazati na dva temeljno različita tipa oblikovanja suvremene književnosti i stvarnosti odnosno na dvije dominante: epistemološku (kojom se interpretira svijet oko sebe) i ontološku (kojom se interpretira odnos svijeta i teksta).

THE RELATIONSHIP BETWEEN THE CONTEMPORARY LITERATURE AND REALITY IN TWO SHORT STORIES *JEGYZOKÖNYV, ÉLETÉSIRODALOM* (THE SAME STORY) BY IMRE KERTÉSZ AND PÉTER ESTERHÁZY

The goal of the analysis of a unique literary work *Jegyzokönyv, Életésirodalom* (The Same Story: Two Short Stories) by two Hungarian authors, Imre Kertész and Péter Esterházy, is to determine and describe the interchange of literary methods and techniques characteristic of two related periods: late modernism and postmodernism. The exceptional rarity of this piece of literature lies not only in the literary merging shaped by these two excellent authors in stylistically different manners with the help of the same topic in terms of content, but also in the field of literary science, which is simultaneously offered as a model for creating a system of basic poetic values in both periods. The analysis of the role of the story teller, the plot development, the types of characterisation, and the relationship with language and literary methods, points to two basic types of shaping of contemporary literature and reality, i.e. to two dominant levels: the epistemological one (used to interpret the world around oneself) and the ontological one (used to interpret the relationship between the world and the text).

Maja Verdonik

GLAZBA U DJEČJOJ KNJIŽEVNOSTI VIŠNJE STAHULJAK

Suvremena hrvatska književnica Višnja Stahuljak potekla je iz umjetničkog okruženja brojnih glazbenika te se i sama za života profesionalno bavila glazbom. Cilj je rada predstaviti književne postupke kojima Višnja Stahuljak koristi opisnu moć jezika pišući o glazbi u svojim pripovjednim i dramskim tekstovima namijenjenima djeci. Interpretiraju se duže pripovijetke *Čarolije iza ugla* i *Čarobnjak*, ciklus pripovijedaka *Priče s okruglog otoka* te odabrani igrokazi iz zbirke igrokaza *Bijeli zec*. U radu se polazi od znanstvenih spoznaja proizašlih iz intermedijalnih studija koje se bave povezanošću književnosti i glazbe, autora Viktora Žmegača, Diane Grgurić, Pavla Pavličića i drugih.

MUSIC IN VIŠNJA STAHULJAK'S CHILDREN'S LITERATURE

The contemporary Croatian author Višnja Stahuljak was born into a family of musicians and she herself was a music professor. The aim of the paper is to show the ways in which Višnja Stahuljak uses the descriptive power of language while writing about music in her stories and theatre plays for children. The paper focuses on the stories *"Magic around the corner"* and *"The Magician"*; the collection titled *"Stories from the Round Island"* and selected plays for children from the collection of plays titled *"The White Rabbit"*. The paper is based on the approach adopted in intermedia studies, especially the ones that deal with the connections between literature and music, by authors such as Viktor Žmegač, Diana Grgurić, Pavao Pavličić, etc.

Ester Vidović i Emilija Reljac Fajs

FILOLOŠKE ŠETNJE RIJEKOM

Rijeka je tijekom svoje povijesti zbog stalnog gospodarskog i kulturološkog razvoja postajala privlačna za mnoge useljenike iz susjednih, ali i drugih zemalja.

Tako je riječko gradsko stanovništvo davno počelo oblikovati vlastitu multikulturalnu zajednicu. I višejezičnost je u Rijeci specifična jer je slojevita te se ne može sagledati samo kao supostojanje hrvatskoga jezika i brojnih manjinskih jezika nego i iščitavanjem bogate povijesne građe.

Globalan uvid u višejezičnu Rijeku mladi danas mogu dobiti filološkim šetnjama gradom.

PHILOLOGICAL WALKS AROUND RIJEKA

Due to its constant economic and cultural development, the town of Rijeka has become attractive to immigrants from neighbouring, but also more distant, countries.

Thus, the inhabitants of Rijeka began to shape their own multicultural community long ago. Even its multilingualism is specific since it is multi-layered and cannot simply be viewed as a sort of co-existence of Croatian and a number of minority languages. Its image can only be formed by reading the rich historical material.

The young today can gain global insight into the multilingual Rijeka by taking philological walks around the town.

Jasna Vince

VREMENSKI PADEŽNI I PRIJEDLOŽNI IZRAZI U HRVATSKOM CRKVENOSLAVENSKOM JEZIKU

Kao i mnogi drugi jezici, i hrvatski crkvenoslavenski raspolaže raznolikim leksičkim i gramatičkim sredstvima za izricanje vremenskih odnosa. U ovom se radu prikazuju padežni i prijedložni izrazi u toj ulozi. Autorica je pozornost usmjerila:

- na izmjenjivanje različitih izražajnih mogućnosti pri oblikovanju istoga ili sličnoga vremenskoga značenja,
- na pojavu istih gramatičkih oblika za izricanje vremenskih i drugih značenja,
- na sličnosti i razlike između hrvatskoga crkvenoslavenskoga i ostalih hrvatskih idioma.

Tekst članka popraćen je obiljem primjera.

TEMPORAL NOMINAL PHRASES AND PREPOSITIONAL PHRASES IN CROATIAN CHURCH SLAVONIC

In Croatian Church Slavonic, like in many other languages, there are various lexical and grammatical means of expressing temporal relations. In this paper nominal phrases and prepositional phrases that take on this role are presented. The author's attention is focused on the following:

- various expressions with the same or similar temporal meaning,
- the use of the same grammatical forms for expressing temporal and other meanings,
- similarities and differences between Croatian Church Slavonic and other Croatian idioms.

The paper offers a wealth of examples.

Jelena Vlašić Duić

STANDARDNI GOVOR U *GODIŠNJIM DOBIMA* PETRA KRELJE

U radu se istražuju stupnjevi prirodnosti filmskoga govora, odnosno govorne stilizacije (Davis 2008; Abelman 2012) s obzirom na uporabu standarda i dijalekta u omnibusu *Godišnja doba* (1979) Petra Krelje. U igranim je filmovima govor posve različit od svakodnevnoga govora jer nije spontan ni prirodan, nego je njegov prikaz i u tom je smislu svaki filmski govor neprirodan, stiliziran. Međutim, kad glumac stvori uvjerljivu sliku prirodnosti pa gledatelj povjeruje da bi taj lik u toj situaciji baš tako govorio, kvalificirat će ga prirodnim. Zbog naglašenih dokumentarističkih elemenata, Kreljin je film na granici između prototipskoga igranog i dokumentarnog filma. Prethodna su istraživanja pokazala da gledatelji dijalektalni govor u igranom filmu doživljavaju prirodnijim od govora na standardu i očekivalo bi se da će Krelja koji u omnibusu poseže za mnogim dokumentarističkim postupcima, prirodnoj glumi pa i metodi skrivene kamere, zbog naglašene realističnosti upotrijebiti isključivo govor na dijalektu. Međutim, Kreljini likovi govore i standardom: nespontanost, konvencionalnost, arbitrarnost i alokalnost standardnoga govora iskorištavaju se kao potencijali, pa standard nimalo ne umanjuje dokumentarističku snagu omnibusa. Kreljina *Godišnja doba* pokazuju da se standardni govor neopravdano smatra manje uvjerljivim te da se ne mora nužno upotrebljavati samo u stiliziranim filmovima.

STANDARD SPEECH IN PETAR KRELJA'S SEASONS

The paper focuses on the levels of naturalness, as well as speech stylizations (Davis 2008; Abelman 2012) with regard to the use of the standard language and dialects in Petar Krelja's omnibus film *Seasons* (1979). Speech in feature films is completely different from everyday speech, since it is not spontaneous or natural. Instead, it is a representation of everyday speech and in this sense every film dialogue is unnatural and stylized. However, when an actor creates a realistic image of naturalness, and the viewer believes that the character in that particular situation would speak the way the actor speaks, the speech will be seen as natural. With its emphasized documentary elements, Krelja's film is somewhere between a prototypical feature film and a documentary. Previous research has shown that dialectal speech in feature films is seen as more realistic by viewers than the use of the standard language. Krelja uses many procedures characteristic of documentaries – natural acting and even the candid camera method in his omnibus. Therefore we would expect him to use dialectal speech exclusively in order to achieve emphasized authenticity. Nevertheless, Krelja's characters speak in the standard language also: the lack of spontaneity and locality, the conventionality and arbitrariness of the standard speech are used as resources, so in the end the standard speech does not reduce the documentary power of his film. Krelja's *Seasons* show that the standard speech is unduly considered to be less believable and that it can be used outside of stylized films.

Silvana Vranić

MORFOLOGIJA PRIDJEVA PRIMORSKOGA PODDIJALEKTA EKAVSKOGA ČAKAVSKOGA DIJALEKTA NA PRIMJERU GOVORA KOSTRENE

Govor Kostrene, koji uključuje dva dijalektološka punkta: Kostrenu Sv. Luciju i Kostrenu Sv. Barbaru, u dijalektološkoj je literaturi određen dijelom primorskoga poddijalekta ekavskoga dijalekta čakavskoga narječja. Tomu poddijalektu pripadaju kompaktni trsatsko-bakarski govori i dva izolirana govora: Crikvenice i Mrzle Vodice. Njihove su temeljne fonološke i morfološke značajke, pa tako i govora Kostrene, prikazane u knjizi *Trsatsko-bakarska i crikvenička čakavština* Ive Lukežić. Sanja Zubčić pak u svojem je članku o naglasnim značajkama kostrenskoga govora potvrdila uključenost toga idioma u sjeverozapadnočakavske govore zahvaljujući sjevernočakavskoj metatoniji u prezentu e-tipa glagola i u određenih pridjeva. Predmetom istraživanja ovoga rada bit će morfologija potonje vrste riječi u tome govoru uspoređivana s primjerima zabilježenim u *Narodnim pripovietkama i pjesmama Hrvatskoga primorja* Frana Mikuličića iz 1876. i u tekstu „Glavne osebine praputnjarskog dijalekta” Vinka Bujana iz 1935. Terenskim će se istraživanjem utvrditi osnova i nastavak pozitiva, komparativa i superlativa, uporaba određenih i neodređenih likova pozitiva, morfonološke i prozodijske alternacije u pozitivu i komparativa, kao i komparativi s različitim osnovama, a ukratko će se prikazati i prilozi nastali od pridjeva.

MORPHOLOGY OF ADJECTIVES IN THE NORTHERN CROATIAN ADRIATIC SUBDIALECT OF THE EKAVIAN ČAKAVIAN DIALECT: THE EXAMPLE OF THE IDIOM OF KOSTRENA

The idiom of Kostrena, which includes two dialectological points: Kostrena Sv. Lucija and Kostrena Sv. Barbara, according to the extant dialectological literature, belongs to the northern Croatian Adriatic subdialect of the Ekavian Čakavian dialect. Other idioms that belong to this subdialect are the compact Trsat-Bakar idioms and two isolated idioms: those of Crikvenica and Mrzla Vodica. The basic phonological and morphological traits of these idioms, including those of the idiom of Kostrena, are presented in Iva Lukežić's book titled *Trsatsko-bakarska i crikvenička čakavština*. On the other hand, in her paper on the characteristics of stress (accentuation) in the idiom of Kostrena, Sanja Zubčić has presented evidence that proves that this idiom belongs to the north-western Čakavian idioms. This evidence includes the presence of northern-Čakavian metatony in definite adjectives and the present tense of the e-type verbs. This paper focuses on the morphology of definite adjectives in this idiom which is compared to the examples recorded in *Narodne pripovietke i pjesme Hrvatskoga primorja* by Fran Mikuličić (1876) and in *Glavne osebine praputnjarskog dijalekta* by Vinko Bujan (1935). On the basis of field re-

search, the base and the suffixes used in positive, comparative and superlative, the use of definite and indefinite forms of the positive form, morphophonological and prosodic alternations in the positive and comparative forms, as well as comparatives with different bases, are identified. A short overview of adverbs formed from adjectives is also given.

Petar Vuković**AUTONOMIJA STANDARDNOGA JEZIKA**

Termin autonomija standardnoga jezika u hrvatsko je jezikoslovlje uveo D. Brozović 1970. Preuzeo ga je iz radova Praške škole kako bi njime označio načelnu odvojenost standardnoga jezika od dijalekata koji čine njegovu osnovicu. U klasičnim radovima Praške škole iz 1930-ih taj se termin, međutim, ne spominje. Rabi ga tek Havránek 1947. rekapitulirajući međuratnu teoriju, pri čemu ga shvaća šire nego Brozović – norma suvremenoga standardnoga jezika autonomna je ne samo u odnosu na dijalekte, nego i sociolekte, jezik starije pismenosti, pa čak i kodifikacijske priručnike. U kasnijem razvoju teorije Praške škole pojam autonomije standardnoga jezika doveden je u pitanje, a u 1960-ima gotovo je napušten. Ukratko, taj se termin u jezikoslovnoj kroatistici rabi u drukčijem značenju nego u radovima Praške škole, a uz to je uveden u vrijeme kad su češki lingvisti u ono na što se trebao odnositi uglavnom prestali vjerovati. Predmet su izlaganja razlike u razumijevanju autonomije standardnoga jezika u hrvatskoj i češkoj lingvistici te posljedice koje te razlike imaju u pristupima problematici standardnoga jezika i jezične kulture.

AUTONOMY OF THE STANDARD LANGUAGE

The term autonomy of the standard language was introduced into Croatian linguistics by D. Brozović in 1970. He borrowed it from the Prague School's theory of language cultivation to denote essential separation of the standard language from dialects on which it is based. The term was not used in the classical period of the Prague school in the 1930s and it was first mentioned by B. Havránek in 1947 in his recapitulation of the interwar theory. However, for Havránek its meaning is broader than for Brozović: the norm of the contemporary standard language is autonomous not only with respect to dialects, but also to sociolects, language of older literacy, and even codification manuals. In the later stages of the development of the Prague school theory the concept of autonomy of the standard language was called into question and by 1960s it was almost abandoned. In short, for Brozović and other Croatian linguists who used the term, it had a different meaning than the one it had in the Prague school tradition. Moreover, they accepted it only when most Czech linguists were already critical of what it was supposed to denote. The paper analyses differences in the understanding of autonomy of the standard language in Croatian and Czech linguistic traditions, as well as the consequences these differences have for the approaches to the standard language and language cultivation.

Antonija Zaradija Kiš

ANIMALISTIČKA KNJIŽEVNA POVEZNICA: OD PREDAJE DO BESTIJARIJA I CVIJETA KREPOSTI

Znanja o životinjama i njihova pojavnost u nekim srednjovjekovnim i renesansnim književnim ostvarajima te njihove moralno-didaktičke poruke okosnica su istraživanja književnih i kulturoloških relacija u ovoj radnji. Polazište studije je ptica epopsa, tj. pupavac, koja je nazočna u hrvatskoglagoljskom književnom korpusu, a kao natuknica potvrđena i u Rječniku crkvenoslavenskog jezika hrvatske redakcije. Na primjeru odlomaka iz glagoljskoga Akademijina zbornika (sign. IVa 48), a potom i na odlomku iz Tkonskoga zbornika (sign. IVa 120) te iz ćirilskoga Šibeničkoga zbornika (sign. IIIa 20) nastojali smo dosegnuti ishodište literarnoga prikaza pupavca u moralno-didaktičkom kontekstu brige za ostarjele roditelje, što nas je odvelo u najdublje slojeve istočnjačkih predaja. Njihov odraz pronalazimo u *Fiziologu* i *Bestijariju*, a potom i u *Cvijetu kreposti*. U studiji smo se posebno osvrnuli i na neka pučka vjerovanja o pupavcu – izvoru usmenosti, na širem slavenskom prostoru s osvrtom na recentniju etnografsku građu s hrvatskih prostora.

THE ANIMALISTIC LITERARY CONNECTION: FROM LEGEND TO THE BESTIARY AND THE FLOWER OF VIRTUE

Knowledge about animals and their manifestation in certain Mediaeval and Renaissance literary works, along with their moral and didactic messages, are the mainstay of the research into literary and culturological relations presented in this paper. The starting-point of the study is the epopsa bird, that is, the hoopoe, found in the Croatian Glagolitic literary corpus, and also confirmed as an entry in the *Rječnik crkvenoslavenskog jezika hrvatske redakcije* [Dictionary of the Church Slavic Language of the Croatian Redaction]. On the basis of a fragment from the Glagolitic Academy's Miscellany (sign. IVa 48), and other fragments from the Thon Miscellany (sign. IVa 120) and the Šibenik Miscellany in Cyrillic script (sign. IIIa 20), we have tried to identify the origins of the literary presentation of the hoopoe in the moral and didactic context of care for elderly parents, and this has led us further into the deepest strata of Eastern legends. We find their reflection in *The Physiologist* and *The Bestiary*, and even in *The Flower of Virtue*. We have also paid particular attention in this study to certain traditional beliefs about the hoopoe – an original source of oral literature in the Slavic region, with references to more recent ethnographic material from the Croatian territory.

Sanja Zubčić

**JEZIČNA KONCEPCIJA PRVE BLAGAJNIČKE KNJIGE SAMOSTANA
FRANJEVACA TREĆOREDACA GLAGOLJAŠA U MARTINŠČICI
(1578. – 1618.)**

Blagajnički su zapisi poseban tip teksta čvrste strukture koji bilježi primitke i izdatke samostana. Redovito su ih vodili gvardijani ili vikari koji nisu nužno dolazili iz mjesta u kojem je samostan. Činjenica je međutim da su članovi trećoredske provincije u to doba bili pretežno s Kvarnera i sjeverne Dalmacije (Badurina 1995: 6). Dakle, bili su nedvojbeno čakavci, ali govornici različitih dijalekata ili skupina govora. U ovom nas radu zanima jesu li zapisivači bilješke unosili na svom materinskom govoru ili su za potrebe bilježenja razvili jedinstvenu jezičnu koncepciju u kojoj bi odabrali jedan od konkretnih govora za zapisivanje ili su pak stvorili svojevrsan hibrid od elemenata različitih čakavskih govora. Građa za ovo istraživanje blagajnička je knjiga samostana franjevac trećoredaca glagoljaša u Martinšćici na otoku Cresu čiju je 1. knjigu, vođenu u razdoblju između 1578. i 1618. godine transliterirao i 1995. objavio A. Badurina. Građa je primjerena istraživanju jer su tu blagajničku knjigu pisale ruke više škritura iz različitih čakavskih krajeva. Iz usporedbe će određenih jezičnih značajki različitih pisara biti vidljivo postoji li jedinstvena jezična koncepcija o sastavljanju blagajničkih zapisa kao specifične vrste administrativnoga stila ili se radi o zbiru pojedinačnih jezika pisara, što je onda od iznimne važnosti za povijesnu dijalektologiju.

**THE LINGUISTIC CONCEPT OF THE FIRST GLAGOLITIC CASH BOOK
FROM THE MONASTERY OF THE THIRD ORDER REGULAR OF
ST. FRANCIS IN MARTINŠČICA (1578 – 1618)**

Treasury records are a special type of text characterised by a firm structure and they are used to keep track of revenues and expenses of a monastery. They were kept by guardians or vicars who were not necessarily from the place (town, village) where the monastery was located. However, it is a fact that the majority of members of the Third Order Regular of St. Francis at that period were from the area around the Kvarner Bay and from northern Dalmatia (Badurina 1995: 6). Therefore, they were undoubtedly speakers of the Čakavian Dialect, but they spoke in different types of Čakavian dialects. The aim of this paper is to try and determine whether they penned their records in their mother idioms, whether they developed a unified linguistic concept based on a specific idiom, or whether they created a hybrid of sorts consisting of elements of various Čakavian dialects. Our research was conducted on a Glagolitic cash book from the Monastery of the Third Order Regular of St. Francis in Martinšćica on the island of Cres. Their first cash book, covering the period between 1578 and 1618, was transliterated and published in 1995 by A. Ba-

durina. This cash book represents a very good source of material for our research since it was penned by several scribes from different areas in which the Čakavian Dialect was spoken. Comparison of certain linguistic characteristics of different scribes allows us to determine whether a unified linguistic concept of compiling treasury records as a special type of administrative style of writing was developed, or whether this is a collection of individual idioms of different scribes, which is of extreme importance for historical dialectology.

Since there are several monasteries of the Third Order Regular of St. Francis in the northern Croatian Adriatic, Istria and northern Dalmatia, which also had to keep cash books, and which had more or less the same structure of monks, the results of this research can serve as a basis for further research and creation of a unified linguistic overview of this type of texts.

Irena Živoder

AUTOPREDODŽBE U LIRSKOM STVARALAŠTVU PJSNIKINJE ANE BEŠENIĆ

Ana Bešenić autorica je poznatih stihova pjesme „Suza za zagorske brege”, koja joj je priskrbila značajno mjesto među kajkavskim pjesnicima. Pod istoimenim nazivom 1998. godine izdala je jedinu zbirku pjesama koja se temelji na zavičajnom pjesništvu hrvatskog kajkavskog idioma. Pjesničkim slikama, metaforama te preciznim opisom preslikava idilu zagorskog krajolika, iskazujući pritom zavičajnu nostalgiju i čežnju za rodnim krajem. Autoričino tematsko pjesništvo s podlogom zavičajnog domoljublja stvara platformu za imagološke pretpostavke u funkciji autopredodžbi (predodžbe o vlastitom narodu i zemlji). Imagologija je grana komparativne književnosti koja se bavi proučavanjem predodžbi o stranoj te vlastitoj zemlji i narodu. Istraživanjem nacionalnih predodžbi u Bešenićinom stvaralaštvu pristupit će se kroz interpretaciju njezinih stihova u navedenoj zbirci.

AUTO-IMAGES IN THE LYRICAL OPUS OF ANA BEŠENIĆ

Ana Bešenić is the author of the famous poem “*A Tear for the Hills of Zagorje*” which has secured her a significant place among the Kajkavian dialect poets. In 1998 she published, under the same title, her only collection of poems which is based on the native poetry in the Croatian Kajkavian idiom. By using poetical images, metaphors and precise description, she copies the idyllic Zagorje landscape and at the same time expresses nostalgia and homesickness. The author’s thematic poetry based on local patriotism creates a platform for imagological assumptions in the function of auto-images (literary images of one’s own nation and country). Imagology is a branch of comparative literary studies that deals with literary images of other (hetero-images) and one’s own (auto-images) in literary work. Ana Bešenić’s opus will be studied on the basis of interpretation of her verses contained in the abovementioned collection of poems.

Održavanju znanstvenoga skupa RFD 10 pomogli su:

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske

Grad Rijeka

Sveučilište u Rijeci

Zaklada Sveučilišta u Rijeci

Filozofski fakultet u Rijeci

Odsjek za kroatistiku Filozofskog fakulteta u Rijeci

Katedra Čakavskog sabora Općine Mošćenička Draga

Općina Mošćenička Draga

Turistička zajednica grada Rijeke

Autotrolej Rijeka

Restoran „Perun”